

Monitoring van Bedrijfsgezondheidszorg

Beschrijving van de door bedrijfsgezondheids-
diensten verzorgde populatie werknemers en het
aantal deskundigen

December 1992

Stamboeknummer

10209

TNO Preventie en Gezondheid
Gorterbibliotheek

19 SEP 1996

Postbus 2215 - 2301 CE Leiden

D.J. van Putten
D. Draaisma
S.G. van den Heuvel
P.G.W. Smulders
J.H.B.M. Willems

Nederlands Instituut voor
Praeventieve Gezondheidszorg TNO
Wassenaarseweg 56, Leiden
Postadres 124, 2300 AC LEIDEN
Telefoon: 071 - 18 11 81

Deze uitgave is te bestellen door het overmaken van f 35,25 (incl. BTW) op postbankrekeningnr. 99.889 van TNO-Gezondheidsonderzoek te Leiden onder vermelding van bestelnummer 92.107.

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Monitoring

Monitoring van bedrijfsgezondheidszorg : beschrijving van de door bedrijfsgezondheidsdiensten verzorgde populatie werknemers en het aantal deskundigen / D.J. van Putten ... [et al.]. - Leiden : Nederlands Instituut voor Praeventive Gezondheidszorg TNO
NIPG-publikatiernr. 92.107. - Met lit. opg.
ISBN 90-6743-239-3
Trefw.: bedrijfsgezondheidszorg

© 1992 TNO

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de 'Algemene Voorwaarden voor Onderzoeks- en Ontwikkelingsopdrachten TNO 1979', dan wel de desbetreffende terzake tussen partijen gesloten overeenkomst.

INHOUD	pagina
SAMENVATTING VAN DE VOORNAAMSTE RESULTATEN	i
1. INLEIDING EN VRAAGSTELLING	1
1.1 Achtergrond van het onderzoek en vraagstelling	1
1.2 De bedrijfsgezondheidskundige zorg in Nederland	2
2. METHODE VAN ONDERZOEK	6
3. RESPONS	11
4. RESULTATEN	13
4.1 Omvang en toename in 1991 van de verzorgde populatie werknemers	13
4.2 Aard van de verzorgde populatie werknemers	17
4.3 Het personeelsbestand van de bedrijfsgezondheidsdiensten in Nederland	21
5. DISCUSSIE EN CONCLUSIES	28
5.1 Discussie	28
5.2 Conclusie	30
6 BESCHOUWING EN AANBEVELINGEN VOOR HET MONITOREN VAN BEDRIJFSGEZONDHEIDSZORG	34
6.1 Capaciteitsproblemen bij het leveren van deskundige zorg?	34
6.2 Kunnen BGD'en voldoen aan certificatie-eisen?	38
6.3 Vier aanbevelingen voor monitoren van deskundige zorg	38
LITERATUUR	41
BIJLAGEN	43

SAMENVATTING VAN DE VOORNAAMSTE RESULTATEN

Het Directoraat-Generaal van de Arbeid (DGA) van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft aan het NIPG-TNO opdracht verleend, een vragenlijstonderzoek in te stellen onder alle bedrijfsgezondheidsdiensten (BGD'en) in Nederland. Doel van dit onderzoek is, om ruim een jaar na het najaarsoverleg 1990, inzicht te verkrijgen in de ontwikkeling van de bedrijfsgezondheidszorg gedurende 1991. Het gaat daarbij in het bijzonder om de (toename van) aantallen verzorgde werknemers, de bedrijfstakken waarin zij werkzaam zijn en de (toename van) het aantal functionarissen bij BGD'en. De voornaamste resultaten van het onderzoek worden hier kort samengevat.

In Nederland werden op één januari 1992, 2,6 miljoen werknemers verzorgd door BGD'en. In totaal waren er 5,9 miljoen werknemers werkzaam in Nederland. Deze 2,6 miljoen werknemers zijn werkzaam in 7200 bedrijven. De dekkingsgraad, dat wil zeggen het percentage werknemers dat bereikt wordt door BGD'en, bedraagt daarmee 44%. Deze dekkingsgraad is met ruim 1% toegenomen ten opzichte van 1991 en blijft iets achter bij de groei van gemiddeld 2% per jaar over de periode 1989-1992. Deze bevindingen wijzen niet op een trendbreuk, in de toename van de dekkingsgraad, in 1991.

De bedrijfstakken "Landbouw en Visserij", "Bouwnijverheid en Installatiebedrijven" en "Transport, Opslag en Communicatiebedrijven" hebben een hoge dekkingsgraad, die boven de 70% ligt. Bij de overige bedrijfstakken valt op dat met name de "Handel, Hotel- en Restaurantwezen, Reparatiebedrijven voor gebruiksgoederen" een zeer geringe dekkingsgraad kent (4%), terwijl het absoluut gezien om een grote bedrijfstak gaat. Ook in de bedrijfstakken "Industrie" (dekkingsgraad 53%), "Overige dienstverlening" (dekkingsgraad 52%) en "Bank- en verzekeringswezen, zakelijke dienstverlening" (dekkingsgraad 29%) worden grote groepen werknemers niet door bedrijfsgezondheidsdiensten bereikt.

Het totale personeelsbestand van de BGD'en in Nederland omvat 3200 volledige formatieplaatsen. Daaronder bevinden zich 1100 formatieplaatsen voor artsen, waarvan er weer 700 bezet worden door geregistreerde bedrijfsartsen. Verder zijn er 150 volledige formatieplaatsen bezet door functionarissen die in hoofdzaak werkzaam zijn als "arbeids-

hygiënist", 500 door bedrijfsverpleegkundigen en 800 door functionarissen in de categorie "paramedisch ondersteunend personeel". Deze laatste categorie omvat het totaal van laboratorium personeel, audiometristen, medisch assistenten en overig BGZ-ondersteunend personeel. Voor de overige categorieën functionarissen zijn geen berekeningen gemaakt; hiervan zijn de aantallen formatieplaatsen bij de 133 BGD'ën die deelnemen aan dit onderzoek te gering om zinvol te kunnen extrapoleren naar alle 182 BGD'ën in Nederland. Van de aan dit onderzoek deelnemende BGD'ën beschikt 89% niet over een geregistreerde verzekeringsgeneeskundige, 77% niet over een arbeids- en organisatiedeskundige, 90% niet over een ergonomoom en 71% niet over een veiligheidsdeskundige. De totale formatie van de BGD'ën die aan dit onderzoek hebben deelgenomen is op één januari 1992 met gemiddeld 1.47 formatieplaats toegenomen ten opzichte van de formatie op één januari 1991 (9 % groei). De toename van de formatie is voornamelijk ingevuld door artsen (0.34 formatieplaats, 7% groei), medisch assistenten (0.26 formatieplaats, 10% groei) en de restgroep (0.37 formatieplaats, 14% groei). De restgroep omvat onder andere formatieplaatsen voor administratief personeel, huishoudelijk personeel en directie.

1. INLEIDING EN VRAAGSTELLING

1.1 Achtergrond van het onderzoek en vraagstelling

Het Directoraat-Generaal van de Arbeid (DGA) van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid streeft er naar, te komen tot het monitoren van de ontwikkeling van bedrijfsgezondheidszorg. Dit streven sluit aan op een van de huidige kerntaken van de overheid: het monitoren van de resultaten van het gevoerde beleid (Integraal Beleidsplan Arbeidsomstandigheden (IBA), 1991). Het gaat daarbij om het waarmemen van beleidseffecten en van ontwikkelingen die tot bijstelling van het beleid moeten leiden.

In dit stadium heeft het onderzoek zich gericht op de ontwikkeling van de dienstverlening door bedrijfsgezondheidsdiensten. Sommige bedrijfsgezondheidsdiensten hebben zich op basis van de regelgeving in de huidige Arbowet omgevormd tot een gecombineerde dienst (bedrijfsgezondheidsdienst en veiligheidsdienst) of tot een arbodienst. Deze laatste dienst voert ook de welzijnstaken uit en verleent diensten op het gehele terrein van gezondheid, veiligheid en welzijn.

In het Integraal Beleidsplan Arbeidsomstandigheden heeft de overheid aangegeven dat het overheidsbeleid wat betreft de verbetering van de kwaliteit van de arbeid er allereerst op gericht is "te bevorderen dat de sociale partners meer nog dan thans het geval is zelf hun verantwoordelijkheid opnemen bij het uitvoeren van dat beleid.... De rol van de overheid is complementair en ligt primair bij het vaststellen, bewaken en verleggen van basisgrenzen". Deze beleidslijn van de overheid is afgestemd op de afspraken die de sociale partners hebben gemaakt over de uitbreiding van bedrijfsgezondheidszorg tijdens het zogenaamde najaarsoverleg (Gemeenschappelijke Verklaring, 1990). De overheid onderschrijft de wenselijkheid van afspraken tussen de sociale partners die gericht zijn

op de invoering van bedrijfsgezondheidszorg in bedrijven en sectoren waar deze zorg niet aanwezig is*.

Tegen deze achtergrond wil de overheid op korte termijn inzicht verkrijgen in de vrijwillige ontwikkeling van de bedrijfsgezondheidszorg gedurende 1991 (dat wil zeggen gedurende het eerste kalenderjaar na het najaarsoverleg in 1990). Tevens kunnen de gegevens die ten behoeve van dit doel verzameld worden, als basis dienen voor het volgen van de verdere ontwikkelingen binnen de bedrijfsgezondheidszorg.

Aan het NIPG-TNO is opdracht verleend om een vragenlijstonderzoek in te stellen onder alle bedrijfsgezondheidsdiensten in Nederland.

Doel van dat onderzoek is, ruim een jaar na het najaarsoverleg 1990, antwoord te geven op de volgende vragen:

- 1a Wat is, uitgesplitst naar bedrijfstak, de omvang van de door bedrijfsgezondheidsdiensten verzorgde werknemers per één januari 1992?
- 1b Wat is, uitgesplitst naar bedrijfstak, de toe- of afname van het aantal verzorgde werknemers in 1991?
- 2a Hoeveel functionarissen zijn, uitgesplitst naar discipline, werkzaam in de bedrijfsgezondheidsdiensten per één januari 1992?
- 2b In welke mate is, uitgesplitst naar discipline, het aantal functionarissen in de loop van 1991 toe- of afgenomen?

1.2 De bedrijfsgezondheidskundige zorg in Nederland

Voor een goed begrip van dit rapport is het van belang kennis te hebben van de wijze waarop de bedrijfsgezondheidszorg in Nederland georganiseerd is en van de ontwikkelingen die plaatsvinden.

---

* In dit kader is ook het voornemen van het kabinet van belang om per 1 januari 1993 wijzigingen in de Arbowet door te voeren. Deze wijzigingen houden onder andere in dat werkgevers verplicht zijn om deskundige diensten in te schakelen bij het uitvoeren van de kerntaken. Deze kerntaken worden in de wijzigingsvoorstellen voor de Arbowet omschreven als risico-inventarisatie en -evaluatie, periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek en verzuimbeleid.

In Nederland zijn, afgemeten aan de organisatievorm, drie hoofdgroepen van BGD'en te onderscheiden, nl. de gezamenlijke BGD'en, de afdelingen bedrijfsgezondheidszorg (BGZ) van GGD'en en de enkelvoudige diensten. Indien de BGD'en in deze drie categorieën worden ingedeeld, blijven er enkele BGD'en over die niet eenvoudig in te delen zijn. In dit onderzoek zullen we deze laatste BGD'en indelen in een restgroep "overige BGD'en".

De gezamenlijke BGD'en omvatten momenteel veertig BGD'en, die elk een eigen regionaal werkgebied hebben. De regio's zijn gedefinieerd op gemeenteniveau en tezamen dekken ze de kaart van Nederland. De gezamenlijke BGD kent een stichtings- of verenigingsvorm en in het bestuur hebben ook vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers van aangesloten bedrijven zitting. De deskundigen bij de BGD'en verlenen diensten aan bedrijven uit zeer uiteenlopende bedrijfstakken en branches. De gezamenlijke diensten zijn verenigd in een overkoepelend orgaan: de Federatie van Gezamenlijke Arbeid en Bedrijfsgezondheidsdiensten. Deze Federatie sluit, ten behoeve van haar leden, onder andere collectieve contracten af met werkgevers op bedrijf- of brancheniveau. Zo bestaat er een collectief contract met de Stichting ARBOUW op grond waarvan ongeveer 250.000 werknemers in de bouwnijverheid BGZ ontvangen van de 40 bij de Federatie aangesloten gezamenlijke BGD'en. Andere sectoren waarmee de Federatie collectieve contracten heeft afgesloten zijn het wegvervoer, de houthandel en de timmerfabrieken. Strikt genomen is elke BGD die aan verschillende bedrijven diensten verleent een gezamenlijke BGD. In de dagelijkse praktijk wordt deze term echter vrijwel altijd gereserveerd voor BGD'en die bij de Federatie zijn aangesloten. Niet onvermeld mag blijven dat de gezamenlijke BGD'en in het algemeen geen verzekeringsgeneeskundige taken in het kader van de uitvoering van de Ziektewet (in het bijzonder de claimbeoordeling) uitvoeren. Dat neemt overigens niet weg dat zij wel betrokken zijn bij de sociaal-medische begeleiding van werknemers.

De afdelingen BGZ van GGD'en. Het gaat hier om afdelingen die, tot voor kort, primair gericht waren op het verlenen van zorg aan (gemeentelijk) overheidspersoneel. De afdelingen BGZ ressorteren, als afdeling van een GGD, onder het gemeentebestuur. De afdelingen BGZ hebben zich verenigd in het Landelijk Management Overleg. Binnen

de afdelingen BGZ zijn discussies gaande over de gewenste verdere ontwikkeling van de afdelingen BGZ. Het gaat dan om zaken zoals het afsluiten van collectieve contracten, het leveren van BGZ aan niet-overheidsinstellingen en bedrijven en het eventueel overgaan naar een andere organisatievorm (zelfstandige rechtspersoon). De uitvoering van verzekeringsgeneeskundige taken met betrekking tot ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid is een belangrijke activiteit in de dagelijkse praktijk van de bedrijfsartsen die aangesteld zijn bij afdelingen BGZ.

De enkelvoudige diensten. Hier gaat het om diensten die opgezet zijn door en voor één bedrijf en waarbij het BGZ-personeel dus ook in dienst van het bedrijf is. In Nederland bestaan vele tientallen enkelvoudige BGD'en. Binnen grotere concerns kan de enkelvoudige dienst verdeeld zijn over verschillende locaties die elk één of meer vestigingen van het moederbedrijf verzorgen.

Sinds kort bestaat er een overkoepelend orgaan voor enkelvoudige diensten: de Vereniging van Hoofden van Enkelvoudige Diensten. Hierin is inmiddels ruim de helft van de enkelvoudige diensten vertegenwoordigd. Bij verschillende grote enkelvoudige diensten is een ontwikkeling gaande om ook BGZ te verlenen aan personeel van andere bedrijven. Verder zijn er diensten die zich willen verzelfstandigen. De verzekeringsgeneeskundige taken zijn een belangrijk onderdeel van het takenpakket van veel enkelvoudige diensten. Bij grotere enkelvoudige diensten zijn er soms naast de bedrijfsarts aparte verzekeringsgeneeskundigen in dienst voor de uitvoering van de Ziektewet.

Overige BGD'en. Tot slot zijn er BGD'en die niet eenvoudig in te delen zijn in een van de drie hoofdgroepen. Het gaat dan met name om categoriale BGD'en: bijvoorbeeld specifiek gericht op de omroep of op gezondheidszorginstellingen. Ook bij deze, vaak recent opgerichte, BGD'en is een ontwikkeling te bespeuren om instellingen en bedrijven buiten de "eigen" categorie te verzorgen. In de groep overige BGD'en is ook de STIGAS (Stichting Gezondheidszorg Agrarische Sectoren) ingedeeld. Zij heeft niet een collectief contract afgesloten met de bestaande diensten, maar de voorkeur gegeven aan het opzetten van een eigen netwerk van "regionale steunpunten". Per één januari 1992 verkeerde STIGAS nog in de opbouwfase wat betreft het opzetten van deze steunpunten.

Uit deze korte omschrijving blijkt dat het veld van bedrijfsgezondheidszorg in beweging is. Er is een duidelijke tendens dat BGD'en, ongeacht de organisatievorm en herkomst, actief acquisitie bedrijven en zich in koepels met soortgelijke BGD'en verenigen om hun gemeenschappelijke belangen te behartigen. Op het niveau van koepels kan ook weer samenwerking tot stand komen, zoals bijvoorbeeld bij de invoering van BGZ voor het onderwijs is gebeurd. De recente ontwikkelingen zijn met name ook tot stand gekomen onder invloed van de te verwachten wijzigingen in de Arbowet en de invoering van nieuwe wetten op het terrein van de terugdringing van ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid. Op grond van de voorgestelde wijzigingen in de Arbowet (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 1992), zal er vanaf 1993 sprake zijn van een nieuwe tweedeling in BGD'en, nl. in diensten die wel of niet gecertificeerd zijn voor het uitvoeren van de (in de wijzigingsvoorstellen voor de Arbowet gedefinieerde) kermtaken op BGZ-terrein. Gecertificeerde diensten kunnen de markt van ondernemingen bedienen voor het uitvoeren van de wettelijk kermtaken. Werkgevers mogen de kermtaken niet laten uitvoeren door niet-gecertificeerde diensten. De randvoorwaarden voor certificering zullen aangegeven worden in een algemene maatregel van bestuur.

2. METHODE VAN ONDERZOEK

De bedrijfsgezondheidsdiensten

De vraagstelling van het onderzoek is erop gericht inzicht te verkrijgen in de ontwikkeling van de bedrijfsgezondheidszorg gedurende 1991. Het gaat daarbij in het bijzonder om de (toename van) aantallen verzorgde werknemers, de bedrijfstakken waarin zij werkzaam zijn en (de toename) van het aantal functionarissen bij BGD'en.

Bij het vaststellen van de aan te schrijven BGD'en is gebruik gemaakt van verschillende bronnen**. Van de enkelvoudige diensten is in principe de hoofdvestiging aangeschreven. In totaal zijn 190 BGD'en aangeschreven.

De vragenlijst

De omvang en toename van de verzorgde populatie is eerst door middel van twee algemene vragen (het totaal aantal verzorgde werknemers op één januari 1992 en één januari 1991) vastgesteld. Vervolgens is gevraagd om de verzorgde werknemers nader te specificeren door per bedrijf aan te geven:

- de twee-cijferige code volgens de standaardbedrijfsindeling van het CBS (1974), voortaan SBI-code. Bij het vragenformulier werd een overzicht van SBI-codes gevoegd, aan de hand waarvan men zonodig de verzorgde bedrijven kon coderen;
- het aantal werknemers per bedrijf op één januari 1992;
- of het ging om een bedrijf dat in 1991 voor het eerst van de diensten van de BGD gebruik maakte.

Na de vragen die betrekking hadden op de verzorgde werknemers is ingegaan op de personeelsformatie van de BGD. Het ging daarbij om het aantal functionarissen dat in dienst was op één januari 1992, uitgesplitst naar de functies waarin zij "als zodanig werk-

---

** Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Federatie van Gezamenlijke Arbo- en Bedrijfsgezondheidsdiensten, Vereniging van Hoofden van Enkelvoudige Diensten, geneeskundig adressenboek en adressenbestand NVAB.

zaam" zijn. Voor deze formulering is gekozen omdat veel functies in de BGZ worden uitgeoefend door deskundigen met een verschillende achtergrond wat betreft discipline en opleidingsniveau. Arbeidshygiënische taken kunnen bijvoorbeeld door bedrijfsverpleegkundigen met middelbaar opleidingsniveau uitgevoerd worden, maar ook door academisch opgeleide arbeidshygiënisten. Daarnaast is gevraagd om per functie aan te geven over hoeveel volledige formatieplaatsen de dienst beschikte op één januari 1992 en op één januari 1991.

Voor elk van de vier typen BGD'en is een specifieke op het betreffende type BGD afgestemde toelichting bij de vragenlijst gemaakt. Verder zijn, afhankelijk van het type dienst, enkele aanvullende vragen gesteld. Het gaat om de volgende aanvullende vragen:

- op welke nevenvestigingen van enkelvoudige BGD'en hebben de gegevens betrekking?
- hoeveel werknemers ontvangen zorg krachtens een collectief contract? Deze vraag voorkomt de noodzaak tot specificatie van alle - vaak zeer kleine - bedrijfjes, terwijl toch de benodigde informatie beschikbaar komt;
- wordt de SBI-code gebruikt in de eigen administratie? Deze vraag levert een indicatie op van de kwaliteit van de opgegeven SBI-codes en de moeite die het kost om de lijst in te vullen.

Een en ander heeft geresulteerd in vier type vragenlijsten, die zich onderling onderscheiden in de toelichting op de vragen. Wat betreft de vragen zelf zijn er twee varianten, één voor de enkelvoudige diensten (inclusief de vraag naar de nevenvestigingen en exclusief de vraag over collectieve contractanten) en één voor de andere diensten (exclusief de vraag naar nevenvestigingen en inclusief de vraag over collectieve contractanten).

In de begeleidende brief aan de bedrijfsgezondheidsdiensten werd kort uiteengezet wat de achtergrond en het doel van het vragenlijstonderzoek is.

De begeleidende brief en beide varianten van de vragenlijst zijn opgenomen in resp. bijlagen 1, 2 en 3.

De vergelijkingsgegevens: de totale nederlandse werknemersbevolking

De vragenlijst geeft inzicht in de absolute toe- of afname van het aantal werknemers dat door bedrijfsgezondheidsdiensten bereikt wordt. Daarmee staat echter nog niet vast of de dekkingsgraad van de nederlandse werknemerspopulatie toe- of afneemt. Er kan bijvoorbeeld een toename zijn van het aantal door BGD'en verzorgde werknemers, maar deze toename kan achterblijven bij de toename van het totale aantal werknemers. De ontwikkeling bij de bedrijfsgezondheidsdiensten dient dus afgezet te worden tegen de ontwikkeling van de werkgelegenheidsmarkt. Daartoe staan twee verschillende (CBS-) statistieken ter beschikking, de Arbeidsrekeningen en de Enquête BeroepsBevolking (EBB).

De EBB telt personen die in een steekproef van de nederlandse bevolking zitten. Trekkingseenheid is het adres. De EBB telt dus de totale beroepsbevolking. In tabel 1 wordt een overzicht van de ontwikkeling van deze beroepsbevolking gegeven en het aandeel van de werkzame werknemers daarin.

Tabel 1 De omvang van de Nederlandse beroepsbevolking in 1990 en 1991 (in duizendtallen). De gegevens zijn afkomstig uit de enquête beroepsbevolking 1990 (CBS, 1991) en 1991 (CBS, 1992)

	0	EBB 1991	toename
Beroepsbevolking	6.992	7.133	141
w.o.- niet-werkzaam	636	612	- 24
- werkzaam	6.356	6.521	+ 165
w.o.- zelfst.meew.gezinsleden	730	723	- 7
- werknemers	5.626	5.799	+ 173

Tabel 1 laat zien dat de beroepsbevolking in 1991 met 141.000 is toegenomen. Het werkzame deel daarvan is met 165.000 toegenomen. Verder blijkt uit tabel 1 dat onder de werkzame beroepsbevolking het aantal zelfstandigen en meewerkende gezinsleden is gedaald met 7.000 en het aantal werknemers gestegen met 173.000.

In de arbeidsrekeningen (AR) is de kwartaalstatistiek werkzame personen (KWP) opgenomen. In de kwartaalstatistiek wordt het aantal banen geregistreerd via tellingen bij werkgevers. Voor de AR worden deze kwartaalcijfers aangevuld met een raming van werknemers die niet via bedrijven en instellingen geteld kunnen worden (o.a. krantenjon-

gens en personeel in particuliere huishoudens). De AR heeft dus uitsluitend betrekking op werknemers. De meest recente gegevens (Soc Econ Mndstat (CBS) 92/9) maken het mogelijk een vergelijking te maken tussen het eerste kwartaal van 1992 en het eerste kwartaal van 1991. In die tussenperiode is het aantal werknemers met 90.000 toegenomen, van 5.777.000 naar 5.866.000.

Er zijn verschillende methodologische kanttekeningen te maken bij beide benaderingswijzen. Volgens de EBB 1990 (CBS, 1991 pg. 13) geldt echter: "dat voor de totale werkgelegenheidsontwikkeling het beste de EBB-cijfers als uitgangspunt kunnen worden gehanteerd..... en dat voor de detaillering van de ontwikkeling van werknemers naar bedrijfstakken en -klassen het beste de KWP-cijfers kunnen worden gehanteerd."

Indien het bereik van de BGD'en betrokken wordt op de werkzame populatie (alle werkenden inclusief zelfstandigen en meewerkende gezinsleden), kunnen alleen de EBB-gegevens als vergelijkingsgegevens worden gehanteerd. Aangezien BGZ nog voornamelijk betrekking heeft op werknemers, zal in dit rapport over werknemers worden gesproken en zullen de AR-gegevens als vergelijkingsbron worden gebruikt.

Een belangrijke uitzondering betreft de agrarische sector. In deze sector, die collectief bedrijfsgezondheidszorg ontvangt, wordt de meerderheid van de verzorgde populatie gevormd door zelfstandigen en meewerkende gezinsleden. Indien het van belang is om een onderscheid te maken tussen werknemers en werkenden (inclusief meewerkende gezinsleden en zelfstandigen) zal dat in de tekst worden aangegeven.

De onderzoeksperiode

De overheid wilde zo snel mogelijk kunnen beschikken over de resultaten van het onderzoek. Daarom is direct na de opdrachtverlening (juli 1992) gestart met het maken van de vragenlijsten en het aanschrijven van de diensten. Begin augustus zijn alle diensten aangeschreven en begin september is een herinneringsbrief gestuurd. Nadat duidelijk werd dat, mede door vakantieperiodes, de uiterste inzenddatum van 25 september als erg krap werd ervaren, is halverwege september een tweede herinneringsbrief verstuurd waarin de inzenddatum verlengd werd tot 2 oktober.

Data-analyses

De analyses betreffen voornamelijk eenvoudige beschrijvende technieken. Gegeven de niet maximale respons zijn de gegevens van de BGD'en geëxtrapoleerd naar alle BGD'en. Afhankelijk van het type gegevens zal die extrapolatie gebaseerd zijn op de verhouding tussen het totaal aantal BGD'en in Nederland en het aantal deelnemende BGD'en of op de verhouding tussen het aantal door alle BGD'en in Nederland verzorgde werknemers en het aantal door de deelnemende BGD'en verzorgde werknemers.

In het volgende hoofdstuk zal nader op de respons van de BGD'en en de mogelijkheden voor extrapolatie worden ingegaan. Daarna zullen in hoofdstuk 4 de vraagstellingen van het onderzoek beantwoord worden.

3. RESPONS

In totaal zijn 190 BGD'en aangeschreven. Negen BGD'en bleken ten onrechte als zelfstandige dienst aangeschreven te zijn (inmiddels gefuseerd of opgeheven) en één BGD was ten onrechte als nevenlokatie beschouwd. Deze laatste BGD is in tweede instantie alsnog aangeschreven. Voor de berekening van het percentage deelnemende BGD'en is uitgegaan van een totaal van $(190-9+1=)$ 182 BGD'en. Daaronder bevinden zich 81 enkelvoudige diensten, 50 afdelingen BGZ van GGD'en, 40 gezamenlijke BGD'en en 11 overige BGD'en.

De definitieve respons bedraagt 74% (134/182). In bijlage 4 wordt nader ingegaan op het verloop van de respons, de mogelijkheden om de gegevens van deelnemende BGD'en te extrapoleren naar alle BGD'en in Nederland en de knelpunten bij het aanleveren van de gevraagde gegevens. Hier volstaan we met de belangrijkste punten te vermelden, die voor de interpretatie van de resultaten in hoofdstuk 4 van belang zijn:

- het is mogelijk om de gegevens van de deelnemende BGD'en te extrapoleren naar alle BGD'en;
- in één geval zijn de gegevens van twee (aparte) diensten gecombineerd in een vragenlijst. Beide diensten zijn apart meegeteld bij de respons (totaal 134 deelnemende BGD'en). Bij de verdere analyses zijn de gegevens om praktische redenen opgevat als gegevens van één BGD (totaal 133 deelnemende BGD'en);
- sommige diensten gaven aan dat zij niet over de gevraagde gegevens beschikken van bedrijven die als zogenaamde contractanten worden beschouwd. Deze bedrijven (contractanten) huren op ad hoc basis deskundigen in voor het verrichten van specifieke activiteiten, bijvoorbeeld voor het verrichten van aanstellingskeuringen. Deze gegevens ontbreken dus ook in de analyses. Dit betekent dat de uitkomsten een onderschatting geven van het aantal werknemers dat op een beperkte wijze (bijvoorbeeld alleen door middel van aanstellingskeuringen) bereikt wordt;
- de SBI-code blijkt op geringe schaal door BGD'en in de eigen administratie gebruikt te worden. Op de vraag er naar is door 95 van de 134 BGD'en (71%) nee geantwoord.

In dit onderzoek hebben wij aangenomen dat op het "grove" niveau van bedrijfstakken (éécijferig CBS-niveau), weinig fouten zullen zijn gemaakt bij de indeling van bedrijven;

- bij de opgave van de personeelsformatie van de BGD blijken enkelvoudige diensten soms bepaalde disciplines in te huren van andere afdelingen. Het gaat daarbij in het bijzonder om veiligheidsdeskundigen en a. en o.-functionarissen. Soms ook wordt de gewenste deskundigheid van externe instanties ingehuurd. De ingehuurde deskundigen zijn echter niet opgenomen in de personeelsformatie en daarom is het ook niet goed mogelijk aan te geven om hoeveel formatieplaatsen het gaat. Voorzover kan worden nagegaan is de omvang van het ad hoc inhuren van deskundigen door de bedrijfsgezondheidsdiensten in dit onderzoek gering.

4. RESULTATEN

4.1 Omvang en toename in 1991 van de verzorgde populatie werknemers

De conclusies wat betreft de omvang en toename in 1991 van de verzorgde populatie werknemers zijn als volgt:

- *in Nederland werden op één januari 1992, 2,6 miljoen werknemers verzorgd door BGD'en. In totaal waren er 5,9 miljoen werknemers werkzaam in het eerste kwartaal van 1992. De dekkingsgraad van het aantal werknemers in Nederland is daarmee 44%;*
- *de dekkingsgraad is in 1992 toegenomen met ruim 1% ten opzichte van 1991. Van de 3,3 miljoen werknemers die nog geen bedrijfsgezondheidszorg ontvingen, is ruim 3% voor het eerst in 1991 aangesloten bij een BGD.*

In deze paragraaf 4.1, en deels in paragraaf 4.2, zullen de analyses gepresenteerd worden die deze conclusies onderbouwen.

In tabel 2 is de verzorgde populatie werknemers op deze twee peildata weergegeven, tezamen met de toename van het aantal werknemers in 1991. Ook zijn in tabel 2 de BGD'en ingedeeld naar de grootteklasse van de verzorgde populatie werknemers.

Tabel 2 De verzorgde werknemers en het aantal BGD'en ingedeeld naar grootte-klasse van de verzorgde populatie op 1-1-1992 en 1-1-1991

	Peildatum		Toename in 1991)
	1-1-1992	1-1-1991	
Aantal werknemers			
- totaal	1.939.682	1.825.923	85.826
- gemidd/dienst	14.694	13.938	655
- mediaan	7.778	7.250	133
- min.	762	731	-
- max.	250.000	250.000	-
Aantal diensten in grootteklasse:			
- 1 - 2999 wn.	30 (23%)	32 (24%)	-2
- 3000 - 9999 wn.	45 (34%)	46 (35%)	-1
- 10.000 - 24.999 wn.	32 (24%)	31 (23%)	+1
- > 25.000 wn.	25 (19%)	22 (17%)	+3
- onbekend	1 (1%)	2 (2%)	-1

*) Gebaseerd op BGD'en waarvan gegevens voor 1991 en 1992 bekend waren (131x).

Tabel 2 laat zien dat de 132 deelnemende BGD'en op één januari 1992, 1.939.682 werknemers verzorgden (van één BGD ontbreken de gegevens). Op één januari 1991 waren dat er 1.825.923 (van twee BGD'en ontbreken de gegevens). Voor de 131 BGD'en waarvan op beide peildata gegevens bekend zijn, is sprake van een toename met 85.826 werknemers in 1991. Het gemiddelde per dienst is in deze periode toegenomen van iets onder de 14.000 werknemers naar ruim 14.600. De mediaan ligt bij de 7778 werknemers, dat wil zeggen dat 50% van de diensten minder dan 7778 werknemers verzorgt. Indien de zeer grote dienst met 250.000 werkenden in de agrarische sector buiten beschouwing wordt gelaten, bedragen gemiddelde en mediaan resp. 12.898 en 7755. Dit wijst erop dat er relatief veel kleinere en weinig grote diensten zijn. Uit de verdeling van het aantal diensten naar grootteklasse van de verzorgde populatie blijkt dat een kwart van de diensten minder dan 3000 werknemers verzorgt.

In tabel 3 wordt een aantal kerngegevens gepresenteerd over de omvang en toename van het aantal verzorgde werknemers, uitgesplitst naar type dienst.

Tabel 3

De verzorgde werknemers uitgesplitst naar type deskundige dienst (peildatum 1-1-1992)

	Totaal n=132	Enkelv. Diensten n=59 *)	Afd. BGZ GGD n=32	Gezamenlijke Diensten n=36	Overige Diensten **) n=4
Aantal werknemers:					
- totaal	1.939.682	395.754	253.410	988.227	52.291
- gemidd./dienst	14.694	6.707	7.919	27.451	13.073
- mediaan	7.778	3.170	6.054	25.899	13.300
- min.	762	762	1.568	5.972	6.000
- max.	250.000	54.413	37.137	53.755	19.691
Toename in 1991:					
- totaal	85.826	- 9.097	14.979	68.150	11.794
- gemidd./BGD	655	- 154	468	1.947	2.949
- mediaan	133	0	168	1.336	1.250

*) Exclusief vier grote enkelvoudige BGD'en. Het gemiddelde is een onderschatting.

***) Exclusief STIGAS met een populatie werkenden van 250.000.

Uit tabel 3 blijkt dat met name de enkelvoudige diensten veel kleinere diensten tellen (50% van de enkelvoudige diensten verzorgt minder dan 3170 werknemers). Hierbij moet echter direct opgemerkt worden dat het gaat om de 59 enkelvoudige diensten die hebben deelgenomen. Onder de BGD'en die geen vragenlijst hebben geretourneerd bevinden zich vier grote enkelvoudige diensten. Deze laatste vier verzorgen in totaal ongeveer 400.000 werknemers. Het gemiddelde van de enkelvoudige BGD'en in tabel 3 is dus een onderschatting van het aantal werknemers dat door de gemiddelde enkelvoudige dienst wordt bereikt. De gezamenlijke BGD'en zijn over de hele linie relatief groot (het gemiddelde en de mediaan liggen beide bij de 25.000 werknemers). Het gemiddelde in de groep "overige BGD'en" neemt sterk toe indien STIGAS in de berekening wordt meegenomen. Gemiddelde en mediaan bedragen dan 60.458 resp. 17.500. Wat betreft de verandering in het aantal verzorgde werknemers in 1991, blijkt dat bij de enkelvoudige diensten een afname heeft plaatsgevonden. De mediaan ligt bij nul. Dat wil zeggen dat de verzorgde populatie werknemers bij 50% van de diensten in omvang is teruggelopen. Bij de gezamenlijke en overige BGD'en is voornamelijk sprake van een toename van het totaal aantal verzorgde werknemers (in beide groepen van 36 resp. 5 BGD'en is slechts één BGD te vinden waar het aantal verzorgde werknemers op 1-1-1992 is gedaald ten opzicht

van 1-1-1991). Bij de groep "overige BGD'en" is het aantal werkenden in de agrarische sector zowel in 1991 als 1992 op 250.000 geschat (opgave STIGAS).

Om vast te stellen hoeveel werknemers door alle BGD'en in Nederland verzorgd worden, is een extrapolatie gemaakt naar alle BGD'en. De gevolgde extrapolatiemethode is in bijlage 4 beschreven. Kort samengevat komt deze extrapolatie op het volgende neer. Het gemiddelde aantal werknemers dat verzorgd wordt door de deelnemende BGD'en, wordt vermenigvuldigd met het totaal aantal BGD'en in Nederland. Dit is apart voor elk van de vier groepen BGD'en gedaan. Bij deze extrapolaties is apart rekening gehouden met vier grote enkelvoudige diensten en de dienst voor de agrarische sector.

Het resultaat van deze bewerkingen is dat er in totaal 2.791.000 **werkenden** in Nederland verzorgd worden door bedrijfsgezondheidsdiensten. Voor deze populatie **werkenden** geldt echter dat het met uitzondering van de agrarische sector, vrijwel uitsluitend om werknemers in loondienst gaat. De gegevens van de EBB 91 (CBS, 1992) geven aan dat 64% van de werkenden in de agrarische sector (160.000 personen) in de categorie **zelfstandigen/meewerkende gezinsleden** vallen. Het totaal aantal verzorgde **werknemers** in Nederland bedraagt dan 2.631.000. Uitgaande van een totaal van 5.866.000 werknemers in het eerste kwartaal van 1992 (Soc Econ Mndstat, CBS 92/9), is de dekkingsgraad van het aantal werknemers in Nederland 44,9%.

Op soortgelijke wijze als voor de totale populatie kan ook de toename in 1991, van het aantal door BGD'en verzorgde werknemers, berekend worden. De gemiddelde toename per type dienst tussen één januari 1992 en één januari 1991 (gegeven in tabel 3) is op bovengenoemde wijze geëxtrapoleerd. In de agrarische sector en bij de vier grote enkelvoudige diensten heeft geen toe- of afname plaatsgevonden. De uitkomst van deze berekening is dat de verzorgde populatie werknemers in Nederland met 119.000 is toegenomen in 1991. Deze toename moet uiteraard gerelateerd worden aan de toename van het totale aantal werknemers in Nederland. In het eerste kwartaal van 1992 is het aantal werknemers in Nederland toegenomen met ongeveer 90.000 ten opzichte van het eerste kwartaal van 1991 (AR-gegevens, in: Soc Econ Mndstat, CBS 92/9). Omgerekend

betekent dit dat de dekkingsgraad op één januari 1991 43,5% bedroeg. Deze dekkingsgraad is in 1992 dus toegenomen met 1,4% ten opzicht van 1991, nl. van 43,5% naar 44,9%.

4.2 Aard van de verzorgde populatie werknemers

De conclusies over de aard van de verzorgde populatie werknemers zijn als volgt:

- *de bedrijfstakken "Landbouw en Visserij", "Bouwnijverheid en Installatiebedrijven", en "Transport, Opslag en Communicatiebedrijven" hebben een hoge dekkingsgraad die boven de 70% ligt;*
- *bij de bedrijfstakken valt verder op dat met name de tak "Handel, Hotel- en Restaurantwezen, Reparatiebedrijven voor gebruiksgoederen" een zeer geringe dekkingsgraad kent (4%), terwijl het absoluut gezien om een grote bedrijfstak gaat;*
- *ook in de bedrijfstakken "Industrie" (dekkingsgraad 53%), "Overige dienstverlening" (dekkingsgraad 52%) en "Bank- en Verzekeringswezen, Zakelijke dienstverlening" (dekkingsgraad 29%) worden grote groepen werknemers niet door bedrijfsgezondheidsdiensten bereikt;*
- *van de 3,3 miljoen nog niet verzorgde werknemers is ruim 3% voor het eerst in 1991 aangesloten bij een bedrijfsgezondheidsdienst. Dit percentage varieert afhankelijk van de bedrijfstak tussen de 0% en 9%.*

In het vervolg van deze paragraaf zullen deze conclusies onderbouwd worden.

In paragraaf 4.1 is uitgegaan van de antwoorden op de algemene vraag naar het totaal aantal verzorgde werknemers op de peildata één januari 1992 en één januari 1991 (vraag 1 van de vragenlijst). In de vragenlijst is ook, bij vraag 3, gevraagd om voor de peildatum één januari 1992 per bedrijf gegevens te verstrekken over het aantal verzorgde werknemers, de aard van het bedrijf, en of het om een bedrijf ging dat in de loop van 1991 voor het eerst verzorgd werd. Op grond van deze laatste gegevens zal in deze

paragraaf een meer gedetailleerde beschrijving worden gegeven van aard en omvang van de verzorgde populatie werknemers.

Eerst zullen de aantallen verzorgde werknemers op één januari 1992 per bedrijfstak gepresenteerd worden. Daarbij zijn de relatief kleine aantallen werknemers in de "Delfstoffen winning" en "Overige nutsbedrijven" (bedrijfstakken 1 en 4), analoog aan de AR-cijfers, toegevoegd aan die van de "Industrie" (bedrijfstak 2/3).

Om een vergelijking te kunnen maken met de totale nederlandse populatie werknemers per bedrijfstak, zijn de gegevens van de respondenten weer geëxtrapoleerd naar alle BGD'en in Nederland. Daarbij is dezelfde methode van extrapoleren toegepast als in paragraaf 4.1, dat wil zeggen dat voor elk van de vier typen BGD'en aparte extrapolaties zijn gemaakt. De resultaten van deze berekeningen staan weergegeven in de eerste twee kolommen van tabel 4. Tevens is in tabel 4 voor elke bedrijfstak de dekkingsgraad berekend.

Uit tabel 4 blijkt dat de verzorgde populatie werknemers in Nederland, op basis van de bedrijfsspecifieke opgaven van de BGD'en, 2.592.000 bedraagt. Eerder, in paragraaf 4.1, kwam de berekening van het totaal aantal verzorgde werknemers in Nederland, op basis van een totaal opgave van de BGD'en, uit op 2.631.000. Het feit dat het verschil in uitkomsten relatief klein is, wijst erop dat het totaal van de globale opgaven een goede benadering is van de gesommeerde bedrijfsspecifieke gegevens. De dekkingsgraad volgens de gegevens in tabel 4 bedraagt 44,2% in plaats van de eerder berekende 44,9%.

Op bedrijfstakniveau valt op dat bedrijfstak 5 ("Bouwnijverheid en Installatiebedrijven") een dekkingsgraad van 79% heeft, en niet de 100% die wellicht verwacht werd op grond van het feit "de bouw" collectief is aangesloten bij de gezamenlijke BGD'en. De oorzaak van dit verschil hangt samen met het feit dat er verschillende definities worden gehanteerd voor "de bouw". De standaard bedrijfsindeling van het CBS (1974), omvat op bedrijfstakniveau veel meer bedrijven dan waarvoor de Stichting ARBOUW een collectief contract afsluit met de federatie van gezamenlijke BGD'en.

Bij de bedrijfstakken valt verder op dat met name de tak "Handel, Hotel- en Restaurantwezen, en Reparatiebedrijven voor gebruiksgoederen" een zeer geringe dekkingsgraad kent (4%), terwijl het absoluut gezien om een grote bedrijfstak gaat. Ook in de bedrijfs-

takken "Industrie" (dekkingsgraad 53%), "Overige dienstverlening" (dekkingsgraad 52%) en "Bank- en verzekeringswezen, Zakelijke dienstverlening" (dekkingsgraad 29%) worden grote groepen werknemers niet door bedrijfsgezondheidsdiensten bereikt.

Tabel 4 Het aantal verzorgde werknemers per 1-1-1992 en de dekkingsgraad van de nederlandse werknemers, uitgesplitst naar bedrijfstak

BEDRIJFSTAK	Deelnemende BGD'en, 1-1-1992 (n=133)	Alle BGD'en 1-1-1992 (n=182 *)	Totaal Nederland **)	Dekkingsgraad (kolom 2: kolom 3)
0 Landbouw en visserij				
- werkenden **)	254.786	255.318	293.000	87%
- werknemers ***)	94.786	95.318	93.000	100%
1-4 Industrie, Overige Nutsbedrijven en Delfstoffenwinning	479.570	619.907	1.174.000	53%
5 Bouwnijverheid en Installatiebedrijven	253.865	283.556	358.000	79%
6 Handel, Hotel- en Restaurantwezen, Reparatiebedrijven voor gebruiksgoederen	35.464	39.848	1.077.000	4%
7 Transport, Opslag, Communicatiebedrijven	111.969	277.432	390.000	71%
8 Bank- en Verzekeringswezen, Zakelijke Dienstverlening	160.910	204.763	711.000	29%
9 Overige Dienstverlening	630.509	1.064.035	2.063.000	52%
Onbekend	5.291	7.041		
Totaal: - werkenden	1.932.364	2.752.019	6.521.000	42%
- werknemers	1.772.364	2.592.019	5.866.000	44%

*) Zie tekst voor berekeningswijze

***) AR-gegevens over 1e kwartaal 1992

****) Cijfers over alle werkenden ontleend aan de EBB 1991 (CBS, 1992)

Analoog aan de eerder toegepaste methode voor extrapolatie is ook de toename van het aantal verzorgde werknemers bij de deelnemers aan het onderzoek geëxtrapoleerd naar alle BGD'en. De aldus berekende toename is vervolgens, weer per bedrijfstak, gerelateerd aan de omvang van de nog niet verzorgde populatie werknemers. Op deze wijze kan een indicatie verkregen worden van de mate waarin nog niet verzorgde werknemers voor het eerst in 1991 bereikt worden. De omvang van de populatie niet verzorgde werknemers

is vastgesteld door de gegevens uit kolom 3 van tabel 4 "Totaal Nederland" te verminderen met die uit kolom 2 "Alle BGD'en 1-1-1992".

De uitkomsten van deze berekeningen staan in tabel 5.

Tabel 5 De toename van het aantal verzorgde werknemers in 1991

BEDRIJFSTAK	Aantal nieuwe werknemers bij deelnemende BGD'en (n=133)	Aantal nieuwe werknemer bij alle BGD'en *) (n=182)	Niet verzorgde werknemers in Nederland *)	Nieuwe aangesloten als % van de niet-verzorgde populatie (kolom 2:kolom 3)
0 Landbouw en visserij				
- werkenden	38	42	37.6820	0
- werknemers	38	42	-	-
1-4 Industrie, Overige Nutsbedrijven en Delfstoffenwinning	18.906	21.147	554.093	3,8%
5 Bouwnijverheid en Installatiebedrijven	6.060	6.869	74.444	9,2%
6 Handel, Hotel- en Restaurantwezen, Reparatiebedrijven voor gebruiksgoederen	5.422	6.444	1.037.152	0,6%
7 Transport, Opslag, Communicatiebedrijven	6.665	7.405	112.568	6,6%
8 Bank- en Verzekeringswezen, Zakelijke Dienstverlening	7.449	10.210	506.237	2,0%
9 Overige Dienstverlening	37.173	60.424	1.008.965	6,0%
Onbekend	995	1.106		
Totaal: - werkenden	82.708	113.647	3.778.981	3,0%
- werknemers	82.708	113.647	3.283.981	3,5%

*) Voor berekeningswijze, zie tekst

Uit tabel 5 blijkt dat het totaal aantal nieuw door BGD'en verzorgde werknemers ruim 113.000 bedraagt. Dit getal wijkt in geringe mate af van de eerder in paragraaf 4.1 berekende toename van aangesloten werknemers (119.000). Dit verschil wordt mede veroorzaakt door het hanteren van verschillende vragenlijstgegevens (zie boven bij de toelichting op tabel 4). Verder moet opgemerkt worden dat in tabel 5 geen rekening is gehouden met het aantal werknemers dat met ingang van 1-1-1991 niet meer verzorgd

wordt***. Het gaat in tabel 5 dus om werknemers die in 1991 voor het eerst zijn aangesloten bij een BGD en niet om de netto toename van het aantal verzorgde werknemers. Indien het aantal uitgetreden werknemers wel was verrekend zou dat overigens tot een groter verschil in uitkomsten tussen beide berekeningswijzen hebben geleid.

De toename met ruim 113.000 nieuw verzorgde werknemers betekent dat in 1991, 3,5% van de nog niet verzorgde populatie werknemers voor het eerst bereikt is. Tabel 5 laat zien dat dit percentage per bedrijfstak varieert, maar in alle gevallen minder dan 10% bedraagt.

De analyses hebben tot nu toe betrekking gehad op bedrijfstakken, maar kunnen ook plaatsvinden op het niveau van bedrijfsklassen. Aangezien het op dat niveau vaak om kleine aantallen gaat en de gegevens van de grote enkelvoudige diensten onvoldoende gedetailleerd zijn, zullen hier geen extrapolaties gemaakt worden. Wel zijn de bevindingen bij de deelnemers aan dit onderzoek naar bedrijfsklasse gedetailleerd (bijlage 5). Deze gegevens geven aan hoe de werknemers die door de BGD'en in dit onderzoek worden verzorgd, verdeeld zijn over de bedrijfsklassen.

4.3 Het personeelsbestand van de bedrijfsgezondheidsdiensten in Nederland

De conclusies over het personeelsbestand van de BGD'en in Nederland zijn als volgt:

- het totale personeelsbestand omvat 3227 volledige formatieplaatsen. Daaronder bevinden zich 1091 formatieplaatsen voor artsen, waarvan er weer 698 bezet worden door geregistreerde bedrijfsartsen. Verder zijn er 150 volledige formatieplaatsen bezet door functionarissen die in hoofdzaak werkzaam zijn als "arbeidshygiënist", 523 door bedrijfsverpleegkundigen en 806 door functionarissen in de categorie "paramedisch

---

*** In de vragenlijst is niet gevraagd naar gegevens van bedrijven die in de loop van 1991 zijn uitgetreden. Dit is gedaan om de BGD'en niet te overvragen. Een opsomming van de bedrijven die per één januari 1992 verzorgd worden is namelijk vrij eenvoudig te voorzien van een code voor nieuw aangeslotenen sinds één januari 1991. Een opgave van bedrijven die in de loop van 1991 zijn uitgetreden, vereist een aparte lijst.

ondersteunend personeel". Deze laatste categorie omvat het totaal van laboratorium personeel, audiometristen, medisch assistenten en overig BGZ-ondersteunend personeel;

- *van de 133 BGD' en die aan dit onderzoek deelnamen, beschikt 89%, blijkens de eigen opgaven niet over een geregistreerde verzekeringsgeneeskundige, 77% niet over een a. en o.-deskundige, 90% niet over een ergonomoom en 71% niet over een veiligheidsdeskundige;*
- *de totale formatie van de BGD' en die aan dit onderzoek hebben deelgenomen is op één januari 1992 gemiddeld met 1,47 formatieplaats toegenomen ten opzichte van de formatie op één januari 1991 (9% groei). De toename van de formatie is vnl. ingevuld door artsen (0,34 formatieplaats, 7% groei), medisch assistenten (0,26 formatieplaats, 10% groei) en de restgroep (0,37 formatieplaats, 14% groei). De restgroep omvat onder andere formatieplaatsen voor administratief personeel, huishoudelijk personeel en directie.*

In het vervolg van deze paragraaf worden deze conclusies onderbouwd.

Bij het vaststellen van het aantal functionarissen is naar twee typen gegevens gevraagd. Het aantal functionarissen per functie en het aantal (volledige) formatieplaatsen per functie. Bij dit laatste gegeven is ook gevraagd om de stand van zaken weer te geven op één januari 1991 en op één januari 1992.

Uit de resultaten bleek dat alleen "artsen" in alle BGD'en aanwezig zijn. Op vijf BGD'en waren geen geregistreerde bedrijfsartsen aanwezig (één maakte wel melding van het feit dat er een bedrijfsarts in opleiding in dienst was). Daarnaast hebben acht BGD'en geen opgave gedaan van het aantal geregistreerde bedrijfsartsen en verzekeringsgeneeskundigen. Deze zijn door ons in de categorie "onbekend" ingedeeld. Afgezien van artsen en geregistreerde bedrijfsartsen, zijn verder alleen nog bedrijfsverpleegkundigen en medische assistenten op vrij grote schaal aangesteld bij BGD'en, namelijk bij 79% (105/133) respectievelijk 77% (103/133) van de BGD'en. Bij 5% (6/133) van de BGD'en is geen van deze laatste twee disciplines aanwezig. Voor de overige disciplines geldt dat zij bij een groot aantal BGD'en niet zijn opgenomen in de formatie. In tabel 6 is aangegeven

om welke disciplines het gaat en in hoeveel BGD'en zij ontbreken. De categorie "overige BGD'en" is vanwege de kleine aantallen alleen in de totaalkolom opgenomen.

Verzekeringsgeneeskundigen ontbreken in verreweg de meeste BGD'en (89%). De bedrijfsartsen bij afdelingen BGZ hebben echter een dubbeltaak, dat wil zeggen, zij voeren ook de VG-taken ten aanzien van de Ziektewet uit. Voor een aanzienlijk deel van de enkelvoudige diensten geldt dit ook. Uit de combinatie bedrijfsarts (BA) of verzekeringsgeneeskundige (VG) in tabel 6, kan ook afgeleid worden dat de BGD'en zonder geregistreerde bedrijfsarts ook niet over een geregistreerde verzekeringsgeneeskundige beschikken. Functionarissen die werkzaam zijn als arbeidshygiënist of veiligheidsdeskundige ontbreken in 56% respectievelijk 71% van de BGD'en. Arbeids- en organisatiedeskundigen (a. en o.-deskundigen) en ergonomen ontbreken op 77% resp. 90% van de diensten.

Ook als naar combinaties van functies wordt gekeken, valt op dat vrij veel BGD'en geen van de functionarissen uit de betreffende combinaties "in huis" hebben. Zo beschikken 36% van de BGD'en niet over één of meer van de volgende functionarissen: arbeidshygiënist, veiligheidsdeskundige of arbeids- en organisatiedeskundige. Tabel 6 laat ook zien dat vooral gezamenlijke BGD'en over een arbeidshygiënist beschikken en dat er vrijwel altijd een deskundige werkzaam is als arbeidshygiënist of veiligheidsdeskundige.

Tabel 6 Het aantal BGD'en, dat op 1-1-1992 NIET beschikte over formatieplaatsen voor de verschillende disciplines, uitgesplitst naar type BGD

Disciplines	Enkelvoudige Dienst n = 59	Afdeling BGZ n = 33	Gezamenlijke Dienst n = 36	Totaal n = 133
Gereg. Bedrijfsarts (BA)	2 (3%)	3 (9%)	0 (0%)	5 (4%)
Gereg. Verzek.gnk (VG)	51 (86%)	31 (94%)	34 (94%)	118 (89%)
Arbeidshygiënist (AH)	43 (73%)	24 (73%)	4 (8%)	74 (56%)
Arbeids- en Organisatie- deskundige (AO)	52 (88%)	19 (58%)	27 (75%)	102 (77%)
Ergonom (Erg)	49 (83%)	33 (100%)	32 (89%)	119 (90%)
Veiligheidsdeskundige (VD)	41 (70%)	29 (88%)	19 (53%)	94 (71%)
BA of VG	2 (3%)	3 (9%)	0 (0%)	5 (4%)
AH of Erg	39 (66%)	24 (73%)	3 (8%)	70 (53%)
AH of VD	34 (58%)	22 (67%)	1 (3%)	68 (51%)
AH of AO	39 (66%)	14 (42%)	3 (8%)	59 (44%)
VD of AO	38 (64%)	17 (52%)	17 (47%)	76 (57%)
AH of VD of AO	32 (54%)	12 (36%)	1 (3%)	48 (36%)

Een overzicht van het aantal functionarissen en het aantal formatieplaatsen per één januari 1991 en één januari 1992 is in tabel 7 gegeven. BGD'en die voor bepaalde functies geen functionarissen in dienst hebben tellen hier wel mee bij het vaststellen van het gemiddelde aantal functionarissen en formatieplaatsen. Tabel 7 geeft dus aan in welke mate BGD'en, gemiddeld genomen, kunnen beschikken over de verschillende functionarissen. Tabel 7 laat verder zien dat de BGD'en die deelnemen aan dit onderzoek in totaal 2733 functionarissen in dienst hebben (gemiddeld 20,55 per dienst). Deze nemen in totaal 2210 volledige formatieplaatsen in beslag (gemiddeld 17,82 per dienst).

Tabel 7

Het aantal in de BGD werkzame functionarissen per 1-1-1992, het aantal (volledige) formatieplaatsen per 1-1-1992 en per 1-1-1991 en de toename van formatieplaatsen in 1992 ten opzichte van 1991. De gegevens hebben betrekking op de BGD'en die hebben deelgenomen aan het onderzoek

	Functionarissen per 1-1-1992 gemidd./dienst (aantal) *	Volledige formatieplaatsen gem./dienst (aantal)			formatie- toename in % t.o.v. 1991
		per 1-1-1992 **)	per 1-1-91 ***)	toename ****)	
artsen, waaronder:	6.27 (834)	5.61 (747)	5.21 (667)	0.34 (45)	6,7
- geregistr. bedrijfsartsen	3.82 (496)	3.51 (439)	3.27 (406)	0.19 (23)	5,7
- geregistr. verzek. geneesk.	0.26 (34)	0.26 (34)	0.18 (23)	0.02 (3)	13,0
arbeidshygiënist	0.87 (115)	0.78 (102)	0.67 (86)	0.08 (11)	12,8
bedrijfsverpleegkundigen	2.99 (397)	2.70 (358)	2.60 (337)	0.16 (21)	6,2
arbeids-/organisatiedeskundigen	0.37 (49)	0.29 (38)	0.24 (31)	0.05 (6)	19,4
ergonomen	0.14 (19)	0.11 (15)	0.07 (9)	0.04 (6)	66,7
veiligheidsdeskundigen	0.67 (89)	0.62 (82)	0.54 (70)	0.06 (8)	11,4
lab. personeel	0.42 (56)	0.34 (46)	0.36 (47)	-0.01 (-2)	-4,3
audiometristen	0.19 (25)	0.14 (19)	0.13 (18)	0.01 (1)	5,6
med. assistenten	3.55 (472)	2.68 (351)	2.46 (318)	0.26 (33)	10,4
overige BGZ-ondersteunend personeel	1.23 (163)	1.02 (133)	0.93 (120)	0.10 (13)	10,8
rest	3.87 (514)	3.09 (404)	2.76 (356)	0.37 (48)	13,5
totaal	20.55 (2733)	17.82 (2210)	16.29 (2019)	1.47 (178)	8,8

*) aantal BGD'en is voor elke functie

**) aantal BGD'en met ontbrekende gegevens varieert afhankelijk van de functie tussen minimaal 0 en maximaal 9

***) aantal BGD'en met ontbrekende gegevens varieert afhankelijk van de functie tussen minimaal 2 en maximaal 9

****) de toename is berekend voor BGD'en waarvan de gegevens voor 1992 en 1991 bekend waren

In de laatste twee kolommen van tabel 7 is de absolute en relatieve toename van het aantal formatieplaatsen per 1-1-1992 (ten opzichte van 1-1-1991) vermeld. De absolute toename is soms opvallend kleiner dan het verschil in formatieplaatsen tussen beide voorafgaande kolommen. Dit wordt veroorzaakt door BGD'en waarvan alleen gegevens over één van beide jaren bekend zijn. Zo is in de kolom toename te zien dat het aantal bedrijfsartsen met 0.19 volledige formatieplaats is toegenomen, terwijl het verschil tussen beide voorafgaande kolommen (3.51-3.27) 0.24 bedraagt. Dit verschil wordt verklaard

door vier BGD'en die alleen voor één van beide jaren gegevens hebben verstrekt, waaronder een BGD met tien geregistreerde bedrijfsartsen in 1992 en geen opgave voor 1991. Voor het aantal geregistreerde verzekeringsgeneeskundigen is ook een groot verschil te constateren. In dit laatste geval wordt het verschil vooral veroorzaakt door één BGD waar in 1992 acht VG'en werken en de gegevens voor 1991 ontbreken.

De laatste twee kolommen van tabel 7 laten zien dat de totale formatie van de BGD'en die aan dit onderzoek hebben deelgenomen, met gemiddeld 1,47 formatieplaats is toegenomen. Deze toename is vnl. ingevuld door artsen (0,34 formatieplaats), medisch assistenten (0,26 formatieplaats) en de restgroep (0,37 formatieplaats). De restgroep omvat onder andere formatieplaatsen voor administratief personeel, huishoudelijk personeel en directie. Indien de toename wordt weergegeven als percentage van de formatie per één januari 1991 blijkt de toename van het aantal artsen 6,7% te zijn. Dit ligt onder de gemiddelde toename van 8,8% voor de totale formatie. De toename van de restgroep is 13,5% van de formatie in 1991 en wordt alleen overtroffen door de arbeids- en organisatiedeskundigen en ergonomen. De percentages toename voor deze laatste twee groepen zijn echter gebaseerd op zeer kleine aantallen en daarom niet stabiel. Indien zich onder de niet-deelnemende BGD'en één of meer diensten bevinden met enkele formatieplaatsen voor deze disciplines (bijvoorbeeld de grote enkelvoudige diensten), dan kunnen de resultaten er geheel anders uitzien.

Het is moeilijk om een goed onderbouwde schatting te geven van het totaal aantal functionarissen op alle BGD'en. Gegevens over enkele grote BGD'en ontbreken en de voor sommige functies kleine aantallen, maken extrapolaties nauwelijks zinvol. Om toch een globale indruk te krijgen van het aantal functionarissen binnen de bedrijfsgezondheidszorg is voor een beperkt aantal disciplines een extrapolatie gemaakt. Het gaat om die disciplines waarin een ruim aantal mensen actief zijn en die ook voornamelijk bij BGD'en uitgeoefend worden. Deze laatste voorwaarde voorkomt dat een verkeerd beeld ontstaat van de omvang en het bereik van bepaalde disciplines. Met name voor verzekeringsgeneeskundigen, maar ook voor ergonomen en veiligheidsdeskundigen geldt, dat

zij soms op grote schaal via andere dienstverlenende instanties (bijv. bedrijfsverenigingen en veiligheidsdiensten) actief zijn.

De extrapolatie is verder gebaseerd op het aantal verzorgde werknemers. Dat wil zeggen dat de formatie per discipline is vermenigvuldigd met een factor die als volgt is berekend: het totaal aantal verzorgde werknemers in Nederland gedeeld door het aantal werknemers dat verzorgd wordt door de aan dit onderzoek deelnemende BGD'en. Hiermee wordt dus aangenomen dat het gemiddeld aantal werknemers dat door de verschillende functionarissen verzorgd wordt, bij de niet-deelnemende BGD'en gelijk is aan dat van de deelnemende diensten.

De resultaten van deze extrapolatie zijn als volgt. Het totale personeelsbestand van de BGD'en in Nederland omvat 3227 volledige formatieplaatsen. Daaronder bevinden zich 1091 formatieplaatsen voor artsen, waarvan er weer 698 bezet worden door geregistreerde bedrijfsartsen. Verder zijn er 150 volledige formatieplaatsen bezet door functionarissen die in hoofdzaak werkzaam zijn als "arbeidshygiënist", 523 door bedrijfsverpleegkundigen en 806 door functionarissen in de categorie "paramedisch ondersteunend personeel". Deze laatste categorie omvat het totaal van laboratoriumpersoneel, audiometristen, medisch assistenten en overig BGZ-ondersteunend personeel.

5. DISCUSSIE EN CONCLUSIE

5.1 Discussie

De respons in dit onderzoek bedraagt 74% en varieert, afhankelijk van het type BGD, tussen de 45% en 90%. Dat betekent dat extrapolaties moesten worden gemaakt om iets te kunnen zeggen over het totaal aantal door BGD'en verzorgde werknemers in Nederland en het aantal functionarissen in dienst van die BGD'en. In deze paragraaf zal nader op de nauwkeurigheid van deze extrapolaties worden ingegaan. Vervolgens zal in paragraaf 5.2 de conclusie kort, aan de hand van de vraagstelling voor dit onderzoek, worden samengevat.

Nauwkeurigheid van de extrapolaties naar alle verzorgde werknemers in Nederland

Van de deelnemende BGD'en in dit onderzoek is niet bekend in hoeverre zij representatief zijn voor alle BGD'en. Daarom zijn per groep van soortgelijke BGD'en extrapolaties gemaakt. Zo is het aantal werknemers dat onder een collectief contract valt, opgehoogd met een factor 40/36 om te corrigeren voor de vier niet-deelnemende BGD'en onder de 40 gezamenlijke BGD'en (en dus niet met een factor 182/133). Verder zijn, op grond van onze algemene kennis van het veld van de bedrijfsgezondheidszorg, de vier grote BGD'en en STIGAS apart behandeld bij de extrapolaties. Deze gedifferentieerde benadering neemt niet weg dat de nauwkeurigheid van de extrapolaties onbekend is.

Meer inzicht in de nauwkeurigheid kon worden verkregen door middel van een nadere analyse van gegevens uit een vragenlijstonderzoek, dat DGA in 1991 heeft gehouden onder BGD'en. In dat onderzoek is onder andere gevraagd hoeveel werknemers verzorgd worden. Uit het gegevensbestand van dat DGA-onderzoek kon een groep van 24 BGD'en worden geselecteerd die niet aan dit onderzoek heeft deelgenomen. Voor deze BGD'en is het aantal verzorgde werknemers berekend met behulp van de hier gevolgde methode van extrapoleren. De uitkomst daarvan is vervolgens vergeleken met het werkelijke opgegeven aantal verzorgde werknemers.

Met de hier gevolgde extrapolatiemethode zou deze groep van 24 BGD'en in 1991 in totaal 237.000 werknemers verzorgen. In werkelijkheid verzorgde deze groep volgens de opgaven in de DGA-vragenlijst 182.000 werknemers. De overschatting met 55.000 werknemers komt vrijwel geheel voor rekening van de enkelvoudige en overige diensten. Het aantal werknemers dat door deze laatste twee worden verzorgd, wordt 30.000 resp. 21.000 te hoog geschat. Aangezien een totaal van 48 BGD'en niet heeft gerepsondeerd betekent dit dat het totaal aantal verzorgde werknemers in dit onderzoek globaal 110.000 te hoog kan zijn (de verdeling van de 24 BGD'en over de vier typen BGD'en komt in grote lijnen overeen met die van het totaal van 48 niet deelnemende BGD'en). In termen van het percentage door BGD'en bereikte werknemers zou dit betekenen dat de dekkingsgraad wordt overschat met 1,4%. Aangezien er echter ook aanwijzingen zijn voor een onderschatting, omdat niet van alle contractanten van BGD'en gegevens bekend zijn, lijkt het alleszins redelijk om een totaal dekkingspercentage van 44% aan te houden.

De toename van de dekkingsgraad in 1991

In het eerste kalenderjaar na de najaarsafspraken over uitbreiding van bedrijfsgezondheidszorg is de dekkingsgraad met "slechts" 1,4% toegenomen. Er is echter geen bron voorhanden op grond waarvan beoordeeld kan worden of deze toename nu een trendbreuk betekent. De meest recente gegevens over de omvang van de populatie verzorgde werknemers zijn afkomstig uit het onderzoek van Draaisma ea. (1991). Daaruit blijkt dat de populatie verzorgde werknemers in 1989 2,0 miljoen bedroeg. Gerelateerd aan het aantal werknemers in het tweede kwartaal van 1989 (5.530.000) komt dit neer op een dekkingsgraad van 37% in 1989. Per één januari 1992 bedraagt volgens dit onderzoek de dekkingsgraad 44%. Een toename van 1,4% in 1991 is iets minder dan de gemiddelde jaarlijkse toename van ongeveer 2% over een de periode 1989 - 1992.

Bij de interpretatie van de toename van de dekkingsgraad in 1991 moet echter bedacht worden dat verschillende ontwikkelingen in gang moeten worden gezet, voordat principeafspraken leiden tot meetbare resultaten. Het gaat dan bijvoorbeeld om de uitwerking en financiering van BGZ en de vastlegging van afspraken hierover in CAO's. Dergelijke ontwikkelingen kosten tijd.

Nauwkeurigheid van de extrapolaties naar alle functionarissen in dienst van BGD'en

Bij de gegevens over de personeelsformatie heeft zich het probleem voorgedaan dat er geen éénduidige definities van de verschillende functies zijn. Door middel van de formulering "als zodanig werkzaam" is gepoogd dit probleem zo goed mogelijk te ondervangen. Het blijft echter goed mogelijk dat er invulverschillen zijn tussen BGD'en. Het voornaamste probleem zit daarbij in het vaststellen of, en zo ja in welke mate, bedrijfsverpleegkundigen werkzaam zijn als ergonomoos, arbeidshygiënist, veiligheidsdeskundige of audiometrist.

Bij het extrapoleren van de gegevens van de deelnemende diensten naar alle diensten in Nederland doet zich het probleem voor dat de gegevens van vier grote enkelvoudige diensten ontbreken. Deze dragen echter in belangrijke mate bij aan de totale personeelssterkte van alle BGD'en. Daarom is de extrapolaties naar alle BGD'en gebaseerd op het aantal verzorgde werknemers. Daarbij is aangenomen dat de verdeling van de personeelsleden over de verschillende functies niet verschilt tussen enerzijds de deelnemende BGD'en en anderzijds alle BGD'en. Voor met name de grote diensten is het echter niet ondenkbaar dat zij relatief veel functionarissen in dienst hebben, die bij de andere BGD'en slechts in geringe mate zijn aangesteld. Daarbij kan met name aan ergonomen en a. en o.-deskundigen worden gedacht. Extrapolaties op basis van de kleine aantallen functionarissen bij de BGD'en die deelnemen aan dit onderzoek zouden dan zinloos zijn, en zijn daarom ook niet uitgevoerd.

5.2 Conclusie

De vraagstellingen voor dit onderzoek kunnen als volgt beantwoord worden.

1a Wat is, uitgesplitst naar bedrijfstak, de omvang van de door bedrijfsgezondheidsdiensten verzorgde werknemers?

De BGD'en die hebben deelgenomen aan dit onderzoek verzorgen in totaal ruim 1.9 miljoen werkenden (werknemers, zelfstandigen en meewerkende gezinsleden)

waaronder ruim 1,7 miljoen werknemers. Op grond van extrapolaties naar alle BGD'en in Nederland kan het totaal aantal verzorgde werknemers per één januari 1992 op ruim 2,5 miljoen worden geschat. Gerelateerd aan de bijna 5,9 miljoen werknemers in Nederland (eerste kwartaal 1992), betekent dit dat 44% van de werknemers door BGD'en bereikt wordt. Ingedeeld naar bedrijfstak nemen achtereenvolgens de overige dienstverlening (overheid, gezondheidszorg, onderwijs, etc.) met 1,0 miljoen verzorgde werknemers en de industrie met 0,6 miljoen werknemers de grootste aantallen verzorgde werknemers voor hun rekening. Relatief gesproken zijn echter de landbouw en visserij, de bouwnijverheid en het transport, de bedrijfstakken met het grootste dekkingspercentage, nl. 70% of meer. De industrie, en de overige dienstverlening volgen met een dekkingspercentage van respectievelijk 53% en 52%. Vervolgens komen het bank- en verzekeringswezen en de handel, horeca en reparatiebedrijven met dekkingspercentages van respectievelijk 29% en 4%.

1b Wat is, uitgesplitst naar bedrijfstak, de toe- of afname van het aantal verzorgde werknemers in 1991?

Op grond van de door BGD'en gegeven schattingen van het totaal aantal verzorgde werknemers op één januari 1991 en één januari 1992, is vastgesteld dat de dekkingsgraad van de Nederlandse werknemerspopulatie in 1991 is toegenomen met 1,4%.

Aan de hand van de bedrijfstakspecifieke cijfers kan vastgesteld worden dat in 1991 ruim 113.000 werknemers voor het eerst onder de zorg van de BGD vielen. Anders geformuleerd betekent het, dat van de ongeveer 3,3 miljoen werknemers die nog niet verzorgd werden 3,5% voor het eerst in 1991 bereikt werd door een BGD. Uitgesplitst naar bedrijfstak is het aantal in 1991 nieuw aangesloten werknemers het grootst in de overige dienstverlening (ruim de helft van het totaal) en de industrie (bijna 20% van het totaal). De groei, uitgedrukt als percentage van het aantal nog niet verzorgde werknemers, varieert tussen de bedrijfstakken van minimaal 0% tot maximaal 9%.

2a Hoeveel functionarissen zijn, uitgesplitst naar discipline, werkzaam op de bedrijfsgezondheidsdiensten?

Van de 133 BGD'en die aan dit onderzoek deelnamen, hebben 4% (5/133) geen geregistreerde bedrijfsarts in dienst. Ook beschikt 5% (6/133) van de diensten niet over een bedrijfsverpleegkundige of medische assistente. Verder geldt dat 56% (74/133) van de BGD'en geen arbeidshygiënist in dienst hebben, 71% (94/133) geen veiligheidsdeskundige, 77% (102/133) geen a. en 0.-deskundige en 90% (119/133) geen ergonoom.

Gemiddeld zijn op alle BGD'en 20,5 personeelsleden werkzaam die 17,8 volledige formatieplaatsen (100%) bezetten. De meeste formatieplaatsen worden in beslag genomen door artsen, nl. 5,6 plaatsen (32%). Hiervan worden er 3,4 door geregistreerde bedrijfsartsen ingenomen en 0,26 door geregistreerde verzekeringsgeneeskundigen. Vervolgens komen de functionarissen die tot de "restgroep" van de BGD worden gerekend, de bedrijfsverpleegkundigen, de medisch assistenten en het "overig BGZ-ondersteunend personeel" met resp. 3,0 (17%), 2,7 (15%), 2,6 (15%) en 1,0 (6%) volledige formatieplaats. De arbeidshygiënist en veiligheidsdeskundigen bezetten respectievelijk 0,78 (4%) en 0,62 (3%) formatieplaatsen. De overige disciplines blijven onder de 0,5 volledige formatieplaats. Geëxtrapolerd naar alle BGD'en in Nederland bedraagt het aantal volledige formatieplaatsen, ongeacht de functie, 3227. Daaronder bevinden zich 1091 formatieplaatsen voor artsen, waarvan er weer 698 bezet worden door geregistreerde bedrijfsartsen. Verder zijn er 150 volledige formatieplaatsen bezet door functionarissen die werkzaam zijn als arbeidshygiënist, 523 door bedrijfsverpleegkundigen en 806 door functionarissen in de categorie "paramedisch ondersteunend personeel". Deze laatste categorie omvat het totaal van laboratorium personeel, audiometristen, medisch assistenten en overig BGZ-ondersteunend personeel.

2b In welke mate is, uitgesplitst naar discipline, het aantal functionarissen in verloop van 1991 toe- of afgenomen?

In 1992 is het aantal formatieplaatsen gemiddeld per BGD toegenomen met 1,47. Dit komt overeen met een toename van 8,8% ten opzichte van de formatie op één januari 1991. De grootste groeiers, uitgedrukt in aantal formatieplaatsen, zijn de artsen met 0.34 formatieplaats en de "restgroep" met 0.37 formatieplaats. Relatief, ten opzichte van de formatie per één januari 1991 is het aantal formatieplaatsen voor artsen met 6,7% toegenomen en dat voor de "restgroep" met 13,5%. Voor de andere functionarissen zijn deze cijfers over de toename ten opzichte van 1991: geregistreerde bedrijfsartsen 0.19 formatieplaats (5,7%), arbeidshygiënist 0.08 formatieplaats (12,8%), bedrijfsverpleegkundigen 0.16 formatieplaats (6,2%), A. en O.- functionarissen 0.05 formatieplaats (19,4%), ergonomen 0.04 formatieplaats (66,7%), veiligheidskundigen 0.06 formatieplaats (11,4%) en overige BGZ-ondersteunend personeel 0.10 formatieplaats (10,8%)

6. BESCHOUWING EN AANBEVELINGEN VOOR HET MONITOREN VAN BEDRIJFSGEZONDHEIDSZORG

Op grond van het wetsvoorstel voor het wijzigen van de Arbowet (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 1992) zullen alle werkgevers, ongeacht de grootte van de onderneming, een beroep moeten doen op een gecertificeerde deskundige dienst voor het uitvoeren van drie kerntaken uit de wet: verzuimbegeleiding, periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO) en de risico-inventarisatie en -evaluatie.

Hoe moeten de resultaten van dit onderzoek nu geplaatst worden binnen het kader van de (voorstellen tot wijziging van de) Arbowet? Ter beantwoording hiervan zal in paragrafen 6.1. en 6.2 nader worden ingegaan op de volgende twee vragen:

- hebben de BGD'en voldoende capaciteit voor het leveren van zorg, in het bijzonder wat betreft de drie in de wet genoemde kerntaken?
- kunnen BGD'en voldoen aan de certificatie-eisen die aan de samenstelling van het personeel gesteld gaan worden ?

In paragraaf 6.3 zullen tenslotte aanbevelingen worden gedaan over het monitoren van bedrijfsgezondheidszorg of deskundige zorg.

6.1 Capaciteitsproblemen bij het leveren van deskundige zorg?

Het aantal te verzorgen werknemers en bedrijven

Op grond van de dekkingsgraad van de werknemerspopulatie (44% van de werknemers wordt bereikt door BGD'en) zou men kunnen denken dat de capaciteit van BGD'en iets meer dan verdubbeld moet worden om de extra dienstverlening op te vangen.

Bij nadere beschouwing doet zich echter een aanzienlijk groter capaciteitsprobleem voor, in het bijzonder indien de risico-inventarisatie bedrijfsgewijs uitgevoerd wordt. Om een globale indicatie te geven van wat dit betekent, willen wij erop wijzen dat de 134 BGD'en die aan dit onderzoek deelnamen (74% van alle BGD'en in Nederland), ge-

vens hebben verstrekt over 5636 bedrijven****. Globaal genomen worden naar schatting 6000 bedrijven verzorgd door de BGD'en in dit onderzoek. Indien we dit extrapoleren naar alle BGD'en, zullen ongeveer 7200 bedrijven in Nederland BGZ ontvangen (excl. de vier grote enkelvoudige diensten en STIGAS). Deze bedrijven zijn ongeveer als volgt verdeeld over de verschillende typen BGD'en: 200 bij enkelvoudige diensten, 1400 bij afdelingen BGZ, 5300 bij gezamenlijke BGD'en en 300 bij de overige BGD'en. Op grond van de gegevens van de "Statistiek van het ondernemingenbestand" (CBS, 1992) kan geconcludeerd worden dat er in Nederland 581.360 economische actieve bedrijven zijn, waarvan er 263.151 minimaal één werknemer in loondienst hebben voor 15 uur of meer per week. Deze telling is exclusief scholen, overheid en de bedrijfstak landbouw en visserij.

Met andere woorden, het aantal bedrijven dat voor de uitvoering van de kerntaken in aanmerking komt ligt minimaal een factor 35 hoger dan het huidige aantal verzorgde bedrijven. De nieuwe regelingen in de Arboret zullen dus een enorme toename genereren in vraag naar functionarissen en (gecertificeerde) deskundige diensten.

Een verlichting zou mogelijk kunnen optreden, indien de wet ruimte biedt voor het maken van risico-inventarisaties en -evaluaties op brancheniveau. Binnen een bepaalde branche of bedrijfstak kan dan een gemeenschappelijke inventarisatie en evaluatie worden gemaakt bij een beperkt aantal bedrijven. Vervolgens kan elk bedrijf vrij snel aan deze algemene inventarisatie getoetst worden. Ook kan gedacht worden aan mogelijkheden om het potentieel aan deskundigen bij de bedrijfsverenigingen zo optimaal mogelijk in te zetten bij het realiseren van deze taak.

Uitvoering van de drie kerntaken

Ten aanzien van de risico-inventarisatie en -evaluatie stelt de memorie van toelichting uitdrukkelijk, dat deze niet steeds en volledig uitgevoerd hoeft te worden door de

---

**** Gemeenten zijn veelal als één instelling opgevoerd en bedrijven die onder een collectief contract vallen zijn als één bedrijf meegeteld. Ook hebben sommige BGD'en de bedrijven per bedrijfsklasse geaggregeerd. Dat wil zeggen dat bijv. het aantal werknemers voor 15 bedrijven in klasse 93 tezamen is genomen en als één bedrijf opgegeven.

deskundige dienst. De werkgever kan dus veel voorwerk doen, bijvoorbeeld nader invullen en detailleren van een branchespecifieke risico-inventarisatie en -evaluatie. De deskundige dienst dient wel te toetsen of de inventarisatie en evaluatie valide en compleet is en dient tevens een globaal advies te geven aan werkgever en ondernemingsraad over de prioriteiten en te nemen maatregelen. Wat betreft het verzuimbeleid wijst de overheid erop dat het de werkgever vrij staat om bijvoorbeeld het grootste deel van de controle door de directe chef te laten uitvoeren.

Voor de uitvoering van deze twee kerntaken (verzuimbegeleiding en risico-inventarisatie) kan de werkgever dus voor een belangrijk deel een beroep doen op het eigen personeelsbestand. Verder is een overgangperiode van vier jaar vastgesteld, waarin de werkgevers de gelegenheid krijgen zich te voorzien van de bijstand van een gecertificeerde deskundige dienst. Uiterlijk na vier jaar zullen gecertificeerde deskundige diensten ingeschakeld dienen te zijn bij de uitvoering van deze twee kerntaken. Gedurende deze overgangperiode dient de werkgever daar naar eigen inzicht inhoud aan te geven.

Bij de derde kerntaak, het vrijwillig PAGO*****, wordt aangegeven dat deze taak is voorbehouden aan geregistreerde bedrijfsartsen of geregistreerde verzekeringsgeneeskundigen. Voor deze derde kerntaak, is geen overgangsfase vastgesteld. Dat wil zeggen dat deze kerntaak al direct bij de invoering van de wijzigingen van de Arbowet gerealiseerd moet worden. De inhoud van het PAGO dient een arbobreed op de VGW-risico's van de functie gericht onderzoek te zijn. Ervaringen in andere sectoren zoals het onderwijs en het wegvervoer hebben echter geleerd, dat daarvoor eerst specifieke instrumenten ontwikkeld moeten worden. Verder moet gewezen worden op het feit dat in de bouw de gemiddelde tijd die aan een periodiek onderzoek van een werknemer wordt besteed 87 minuten is (Broersen e.a., 1992). Indien de 3,3 miljoen werkenden die nu nog niet verzorgd worden een dergelijke tijdsinvestering toebedeeld krijgen, vereist dat op jaarbasis 2400 functionarissen die volledig bezet zijn met het doen van periodiek

---

**** Met het PAGO wordt blijkens de memorie van toelichting een vorm van periodiek onderzoek bedoeld, die in de praktijk bekend staat als het PBGO, het periodiek bedrijfsgezondheidskundig onderzoek (Van Putten en Oversloot, 1986). Het specifiek richten van het PAGO op de risico's van de functie kan middels een modulaire opbouw vorm krijgen (Weel en Broersen, 1992).

onderzoek. Zelfs indien een ruime periodiciteit (1 x per vier jaar) in acht wordt genomen zullen er op jaarbasis zo'n 600 functionarissen "full time" met het periodiek onderzoek bezig zijn. Waarschijnlijk zullen niet alle 3,3 miljoen nog niet verzorgde werknemers deelnemen. De opkomstpercentages liggen bij PBGO in de orde van grootte van 75% tot 80% (Weel en Broersen, 1992). Voor de bouwnijverheid ligt dit percentage lager, nl. op 46%. Hierbij moet echter bedacht moet worden dat veel van de nu wel verzorgde deelnemers, op dit moment ook geen periodiek onderzoek wordt aangeboden. Zij zullen daar alsnog recht op krijgen.

De overheid zelf voorziet, blijkens de memorie van toelichting, geen capaciteitsproblemen omdat zowel bedrijfsartsen als verzekeringsgeneeskundigen dit onderzoek kunnen uitvoeren. Op dit moment werken er echter nauwelijks verzekeringsgeneeskundigen op bedrijfsgezondheidsdiensten. Een grote capaciteitstoename zou ontstaan, indien de verzekeringsgeneeskundigen van de bedrijfsverenigingen toetreden tot (gecertificeerde) medische diensten die ook de markt van ondernemingen gaan bedienen voor het uitvoeren van de wettelijke kerntaken.

Samengevat kan geconstateerd worden dat de uitvoering van twee van de drie kerntaken niet aan specifieke functionarissen is toegewezen. De rol van de gecertificeerde deskundige dienst ligt vooral bij supervisie en er is een overgangperiode van vier jaar ingesteld. In deze periode kunnen de problemen ten aanzien van de beschikbaarheid van (hoog opgeleide, superviserende) functionarissen mogelijk in belangrijke mate voorkomen worden. Ten aanzien van de derde taak, het periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek, moet echter betwijfeld worden of daarvoor op korte termijn voldoende capaciteit beschikbaar is. Dit geldt vooral indien men aan dit onderzoek de (op de specifieke functierisico's afgestemde) inhoud wil geven, die ook de wetgever voor ogen staat. Dat werpt direct de vraag op in hoeverre de BGD'en in dit opzicht voorbereid zijn op de overgang naar een (gecertificeerde) deskundige dienst.

6.2 Kunnen BGD'en voldoen aan certificatie-eisen?

De precieze certificatie-eisen zijn nog niet bekend. Het is echter duidelijk, op grond van de resultaten van dit onderzoek en de inhoud van de memorie van toelichting, dat niet alle BGD'en thans aan de eisen kunnen voldoen. De deskundige dienst onder de nieuwe Arbowet dient op het gehele VGW-terrein over adequate deskundigheid te beschikken. Een deskundige dienst moet dus vergeleken worden met een arbodienst in de zin van de huidige Arbowet en niet met een bedrijfsgezondheidsdienst of gecombineerde dienst. In dit onderzoek is echter gebleken dat vijf diensten niet over een geregistreerde bedrijfsarts beschikken en dat verzekeringsgeneeskundigen nog nauwelijks zijn aangesteld. Daarnaast beschikken veel BGD'en niet over één of meer van de volgende functionarissen: arbeidshygiënisten, veiligheidsdeskundigen, ergonomen en arbeids- en organisatiedeskundigen. Een groot aantal bestaande bedrijfsgezondheidsdiensten kan dan ook niet een VGW-breed dienstenpakket aanbieden dat onder supervisie van (gekwalficeerde) deskundigen staat.

De overheid overweegt om een overgangsfase van vier jaar in te stellen. In deze overgangsfase krijgen de BGD'en de tijd om aan alle (nog nader te omschrijven) certificatie-eisen te voldoen. In hoeverre eisen worden gesteld die gelden voor de overgangperiode is nog onbekend.

6.3 Vier aanbevelingen voor monitoren van deskundige zorg

1 Periodiek monitoren van de ontwikkeling van deskundige zorg

Gegeven de grote discrepantie tussen enerzijds het aanbod aan en anderzijds de vraag naar deskundige ondersteuning van bedrijven bij het uitvoeren van de nieuwe regels van de Arbowet, is het zeer gewenst de ontwikkelingen van bedrijfsgezondheidsdiensten naar deskundige diensten, met name in de overgangsfase, op de voet te volgen. Bijvoorbeeld door middel van jaarlijkse peilingen die antwoord dienen te geven op de vraag in

hoeverre het ingezette overheidsbeleid gerealiseerd wordt en waar zich eventuele knelpunten bevinden.

Peilingen onder deskundige diensten (die gecertificeerd zijn, of te kennen hebben gegeven daarvoor in aanmerking te willen komen) kunnen vrij snel inzicht geven in basale gegevens over de omvang en aard van de verzorgde populatie werknemers, de omvang en aard van de deskundigheid waarover de diensten beschikken en de mate waarin de bedrijven zich laten bijstaan bij het uitvoeren van de kerntaken.

2 Definieer wat deskundigen zijn

Bij vervolgpeilingen is het zeer gewenst te beschikken over éénduidige functieomschrijvingen van de functionarissen (of deskundigen) die werkzaam zijn op de deskundige dienst. Bijvoorbeeld gedefinieerd naar opleiding en het ingeschreven staan in een erkend register. Er kan dan eenvoudig naar de (erkende) functionarissen gevraagd worden. Verder verdient het aanbeveling duidelijk aan te geven op welke wijze directieleden/managers meegeteld moeten worden en of er niet ook onderscheid moet worden gemaakt naar bedrijfsmaatschappelijk werk en ziektevertrappers (deze laatste categorie zou gezien de taken ten aanzien van de verzuimbegeleiding een belangrijke categorie medewerkers van deskundige diensten kunnen worden).

Vastgesteld moet worden of inzicht gewenst is in de mate waarin de deskundige diensten deskundigen inhuren die niet op de eigen formatie staan. Dit is nu onbekend gebleven doordat ingehuurd deskundigen geen beslag leggen op formatieplaatsen. De mate waarin op dergelijke functionarissen een beroep wordt gedaan zou apart geregistreerd moeten worden indien men trends in de capaciteitsuitbreiding zuiver wil opsporen.

3 Inventariseer de mate waarin de kerntaken worden uitgevoerd

Bij de opgave van de (anonieme) bedrijfsspecifieke gegevens is het denkbaar dat naast een opgave van SBI-code en aantal werknemers, bijvoorbeeld gevraagd wordt of de uitvoering van elk van de kerntaken adequaat is vormgegeven. Op deze wijze kan inzicht worden gekregen in de vraag of de bedrijven die bereikt worden, ook de minimaal vereiste zorg ontvangen. Op deze wijze zullen "contractanten" die bijvoorbeeld alleen

aanstellingskeuringen afnemen, in de statistieken opgenomen worden als bedrijven waar de kerntaken nog niet adequaat worden uitgevoerd.

4 Maak afspraken met de deskundige diensten over de te verstrekken informatie

Indien de overheid wil komen tot een geregelde monitoring van de ontwikkeling van de deskundige zorg, is het zeer gewenst om met (koepels van) BGD'en afspraken te maken over de aard en vormgeving van de aan te leveren gegevens. Voor BGD'en is er dan ruim gelegenheid om de gegevens op de gewenste wijze te verzamelen en periodiek aan te leveren. Zowel de respons, de kwaliteit van de gegevens als de verwerking van gegevens, zouden daar zeer bij gebaat zijn. Een vollediger respons maakt het ook mogelijk om op bedrijfsklasse-niveau de ontwikkelingen per branche te volgen. Bespreking van de resultaten van dit onderzoek met de koepels zou een goede gelegenheid zijn voor het aankaarten van deze punten.

LITERATUUR

BROERSEN JPJ, DIJK FJH van , BOSHUIZEN HC, DUIVENBOODEN JC van. Nieuwe onderzoeksmethode stimulans preventieve activiteiten in bouw. Arbeidsomstandigheden: 1992;68:645-9.

CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek). Standaardbedrijfsindeling (s.b.i. 1974): deel 2: systematische bedrijfsindeling. Voorburg: CBS, s.a.

CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek). Enquête beroepsbevolking 1990. Voorburg/Heerlen: CBS, 1991.

CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek). Enquête beroepsbevolking 1991. Voorburg/Heerlen: CBS, 1992a.

CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek). Werkgelegenheid. Soc Econ Mndstat (CBS) 92/9.

CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek). Statistiek van het ondernemingenbestand 1992. Voorburg/Heerlen: CBS, hoofdafdeling coördinatie economische statistieken, Voorburg/Heerlen: 1992b.

DRAAISMA D, WINTER CR de, DAM J, HEUVEL SG van den. Kwaliteit en effectiviteit van bedrijfsgezondheidszorg. Eerste deelonderzoek: het oordeel van de beroepsbeoefenaren. Voorburg, Directoraat-Generaal van de Arbeid, 1991.

GEMEENSCHAPPELIJKE VERKLARING VOLUMEBELEID ARBEIDSONGESCHIKTHEID, 2 oktober 1990

INTEGRAAL BELEIDSPLAN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN (IBA 1991). Den Haag, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, s.a.

MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID. Nader rapport inzake het wetsvoorstel met memorie van toelichting, houdende wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet. 's Gravenhage: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 1992.

PUTTEN DJ van, OVERSLOOT JS. Periodiek onderzoek in de bedrijfsgezondheidszorg: opzet en inhoud van het APO en PBGO op een 50-tal BGD'en. T Soc Gezondheidsz 1986;64:676-80.

WEEL A, BROERSEN S. Signalen van problemen in werk en gezondheid. Amsterdam: Coronel Laboratorium/Studiecentrum Arbeid en Gezondheid, 1992. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.

BIJLAGEN

		pagina
BIJLAGE 1	Begeleidingsbrief, bedrijfsklasse-codes en voorbeelden	45
BIJLAGE 2	Vragenlijst voor enkelvoudige diensten	63
BIJLAGE 3	Vragenlijst voor gezamenlijke diensten	71
BIJLAGE 4	Nadere beschouwing van de respons en de extrapolatiemogelijkheden	81
BIJLAGE 5	De door de deelnemende bedrijfsgezondheidsdiensten verzorgde werknemers per 1-1-1992 en de nieuw aangesloten werknemers in 1991, uitgesplitst naar bedrijfsklasse	89

BIJLAGE 1

Begeleidende brief, bedrijfsklasse-codes en voorbeelden

TNO-Gezondheidsonderzoek

Nederlands Instituut voor
Praeventieve Gezondheidszorg TNO

Wassenaarseweg 56
2333 AL Leiden
Postbus 124
2300 AC Leiden

Fax 071 - 17 63 82
Telefoon 071 - 18 11 81

Aan de directeur/het hoofd van de
bedrijfsgezondheidsdienst

Doorkiesnummer

Datum

11 augustus 1992

Ons nummer

Onderwerp

DvP/LW/5040-5446

Uw brief

Geachte mevrouw/heer,

Zoals u wellicht bekend is, is in het Najaarsoverleg 1990 tussen overheid en sociale partners afgesproken dat de uitbreiding van bedrijfsgezondheidszorg op vrijwillige basis zal worden bevorderd. De resultaten daarvan zouden medio 1992 moeten worden geëvalueerd. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft thans het NIPG-TNO opdracht verleend om op korte termijn de BGD'en te benaderen met een beknopte enquête met als hoofddoelstellingen:

(a) het meten van de groei van het aantal verzorgde werknemers tussen 1 januari 1991 en 1 januari 1992;

(b) het in beeld brengen van de bedrijfssectoren waarin deze uitbreiding plaatsvond.

Voorts is een vraag toegevoegd naar het personeelsbestand bij de diensten in verband met het te voeren beleid inzake de personeelsvoorziening bij diensten. Dit met het oog op de wetsvoorstellen om binnen afzienbare tijd uitbreiding van de zorg en vorming van arbodiensten te bevorderen.

De huidige enquête is een vervolg op de enquête die het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zelf, in april 1991, onder alle BGD'en heeft gehouden om het totaal aantal verzorgde werknemers in ons land vast te stellen. Ook van uw BGD werden gegevens gevraagd. De respons was dankzij uw gewaardeerde medewerking 100% van de aangeschreven BGD'en.

Het bleek dat landelijk 42% van de 5,5 miljoen werknemers in loondienst gebruik kan maken van een vorm van bedrijfsgezondheidszorg, zijnde 2,3 miljoen werknemers. Van de plm. 350.000 werknemers in de intramurale gezondheidszorg bleek 64% gebruik te kunnen maken van een vorm van bedrijfsgezondheidszorg.

Bijlagen

Nederlandse organisatie voor
toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek

TNO-Gezondheidsonderzoek stelt zich ten doel bij te dragen aan de verbetering van preventie en behandeling van ziekten en afwijkingen door het toepasbaar maken van kennis op medisch biologisch, psychosociaal en epidemiologisch gebied ten behoeve van de volksgezondheid en de gezondheidszorg.

Op opdrachten aan TNO zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden voor onderzoeksopdrachten aan TNO, zoals gedeponoerd bij de Arrondissementsrechtbank en de Kamer van Koophandel te 's-Gravenhage.

Hoewel het Ministerie zich realiseert dat het invullen van de onderhavige enquête meer tijd en aandacht vraagt dan in 1991 het geval was, wordt een dringend beroep op u gedaan om ook deze enquête zo volledig mogelijk in te vullen.

U wordt verzocht de enquête na invulling in bijgevoegde antwoordenvolop te retourneren. Indien u vragen heeft, kunt u contact opnemen met D.J. van Putten (071-181769) of D. Draaisma (071-181771).

Met vriendelijke groeten.

D.J. van Putten, arts
projectleider

BEDRIJFSKLASSEN

LANDBOUW EN VISSERIJ

- 01 Land- en tuinbouw
- 02 Bosbouw
- 03 Visserij

DELFTOFFENWINNING

- 11 Kolenmijnbouw
- 12 Aardolie- en aardgaswinning en -exploitatie
- 19 Overige delfstoffenwinning

INDUSTRIE

- 20/21 Voedings- en genotmiddelenindustrie
- 22 Textielindustrie
- 23 Kledingindustrie
- 24 Leder-, schoen- e.a. lederwarenindustrie (excl. kleding)
- 25 Hout- en meubelindustrie (excl. metalen meubelen)
- 26 Papier- en papierwarenindustrie
- 27 Grafische industrie, uitgeverijen
- 28 Aardolie-industrie
- 29 Chemische industrie
- 30 Kunstmatige en synthetische garen- en vezelindustrie
- 31 Rubber- en kunststofverwerkende industrie
- 32 Bouwmaterialen-, aardewerk- en glasindustrie
- 33 Basis metaalindustrie
- 34 Metaalproduktenindustrie (excl. Machines en transportmiddelen)
- 35 Machine-industrie
- 36 Elektrotechnische industrie
- 37 Transportmiddelenindustrie
- 38 Instrumenten- en optische industrie
- 39 Overige industrie

OVERIGE NUTSBEDRIJVEN

- 40 Openbare nutsbedrijven

BOUWNIJVERHEID EN -INSTALLATIE-BEDRIJVEN

- 51 Bouwnijverheid
- 52 Bouwinstallatiebedrijven

HANDEL, HOTEL- EN RESTAURANTWEEZEN, REPARATIEBEDRIJVEN VOOR GEBRUIKSGOEDEREN

- 61/62 Groothandel
- 63/64 Tussenpersonen in de handel
- 65/66 Detailhandel
- 67 Hotels, restaurants, cafés e.d.
- 68 Reparatiebedrijven voor gebruiksgoederen

TRANSPORT-, OPSLAG- EN COMMUNICATIEBEDRIJVEN

- 71 Spoorwegen
- 72 Wegvervoer
- 73 Zeevaart
- 74 Binnenvaart
- 75 Luchtvaart
- 76 Hulpbedrijven van het vervoer
- 77 Communicatiebedrijven

BANK- EN VERZEKERINGSWEZEN, ZAKELIJKE DIENSTVERLENING

- 81 Bankwezen
- 82 Verzekeringswezen
- 83 Exploitatie van en handel in onroerende goederen e.d.
- 84 Zakelijke dienstverlening
- 85 Verhuur van machines e.a. roerende goederen

OVERIGE DIENSTVERLENING

- 90 Openbaar bestuur, defensie en wettelijke sociale verzekering
- 91 Religieuze organisaties e.d.
- 92 Onderwijs
- 93 Gezondheids- en veterinaire diensten
- 94 Maatschappelijke dienstverlening
- 95 Sociaal-culturele en culturele instellingen
- 96 Sport en recreatie
- 97 Bedrijfs- en werknemersorganisaties, researchinstellingen, overige sociale organisaties
- 98 Overige dienstverlenende bedrijven
- 99 Particuliere huishoudens met personeel in loondienst

**VOORBEELDEN VAN SOORTEN BEDRIJVEN DIE ONDER DE VERSCHILLENDE
2-CIJFERIGE CODES VALLEN; DEZE VOORBEELDEN ZIJN CONFORM DE
STANDAARD BEDRIJFSINDELING 1974 VAN HET CBS.**

Bedrijfsgroepen

LANDBOUW EN VISSERIJ

- 01 LAND- EN TUINBOUW
Akkerbouw en veehouderij
Tuinbouw
Plantsoendiensten, hoveniersbedrijven
Agrarische dienstverlenende bedrijven
Jacht
- 02 BOSBOUW
Bosbouw
- 03 VISSERIJ
Visserij

DELFTOFFENWINNING

- 11 KOLENMIJNBOUW
Kolenmijnbouw
- 12 AARDOLIE- EN AARDGASWINNING EN -EXPLORATIE
Aardolie- en aardgaswinning en -exploratie
- 19 OVERIGE DELFTOFFENWINNING
Zand-, grind- en mergelwinning
Zoutwinning
Delfstoffenwinning n.e.g.

INDUSTRIE

- 20/21 VOEDINGS- EN GENOTMIDDELENINDUSTRIE
Slachterijen en vleeswarenindustrie
Zuivel- en melkproduktenindustrie
Visbewerkingsinrichtingen
Meelfabrieken, gort- en rijstpellerijen e.d.
Suikerindustrie
Margarine- e.a. plantaardige en dierlijke olie- en vettenindustrie
Groente- en fruitverwerkende industrie
Brood-, beschuit-, banket-, koek- en biscuitfabrieken
Cacao-, chocolade- en suikerwerkindustrie
Zetmeel- en zetmeelderivatenindustrie
Veevoederindustrie
Overige voedingsmiddelenindustrie
Alcoholfabrieken en distilleerderijen
Bierbrouwerijen en mouterijen
Frisdrankenindustrie
Tabakverwerkende industrie

- 22 TEXTIELINDUSTRIE
- Wolindustrie
  - Katoenindustrie
  - Tricot- en kousenindustrie
  - Textielveredelingsindustrie
  - Tapijt- en vloermattenindustrie
  - Linoleum- en viltzeilindustrie
  - Textielwarenindustrie (excl. kleding)
  - Overige textielindustrie
- 23 KLEDINGINDUSTRIE
- Confectiekledingindustrie
  - Loonconfectie-industrie
  - Maatkledingbedrijven
  - Pelsbereiderijen, bontfabrieken en bontwerkerijen
  - Hoeden-, petten- en mode-artikelenindustrie
- 24 LEDER-, SCHOEN- E.A. LEDERWARENINDUSTRIE (EXCL. KLEDING)
- Lederindustrie
  - Lederwarenindustrie (excl. kleding)
  - Schoenindustrie
- 25 HOUT- EN MEUBELINDUSTRIE (EXCL. METALEN MEUBELEN)
- Houtzagerijen, -schaverijen e.d.
  - Triplex-, fineer-, vezel-, spaanderplaat- en houtconserverings-industrie
  - Timmer- en parketvloerenindustrie
  - Houten emballage-industrie
  - Overige houtwarenindustrie
  - Kurk-, vlecht- en borstelwarenindustrie
  - Meubelindustrie (excl. metalen meubelen)
- 26 PAPIER- EN PAPIERWARENINDUSTRIE
- Papier- en kartonindustrie
  - Papierwarenindustrie
  - Golfkarton- en kartonnage-industrie
- 27 GRAFISCHE INDUSTRIE, UITGEVERIJEN
- Grafische industrie
  - Uitgeverijen
  - Binderijen
- 28 AARDOLIE-INDUSTRIE
- Aardolieraffinaderijen
  - Aardolie- en steenkoolproduktenindustrie
- 29 CHEMISCHE INDUSTRIE
- Kunstmeststoffenindustrie
  - Kunstharsen- e.d. industrie
  - Verfstoffen- en kleurstoffenindustrie
  - Overige chemische grondstoffenindustrie
  - Verf-, lak-, vernis- en drukinktindustrie
  - Genees- en verbandmiddelenindustrie
  - Zeep-, was- en reinigingsmiddelen-, parfumerie- en cosmetica-industrie
  - Chemische bestrijdingsmiddelen- e.d. industrie
  - Overige chemische produktenindustrie

- 30 KUNSTMATIGE EN SYNTHETISCHE GAREN- EN VEZELINDUSTRIE
 Kunstmatige en synthetische garen- en vezelindustrie
- 31 RUBBER- EN KUNSTSTOFVERWERKENDE INDUSTRIE
 Rubberverwerkende industrie
 Loopvlakvernieuwingsindustrie
 Kunststofverwerkende industrie
- 32 BOUWMATERIALEN-, AARDEWERK- EN GLASINDUSTRIE
 Baksteen- en dakpannenindustrie
 Aardewerkindustrie
 Kalkzandsteenindustrie
 Cement- en kalkindustrie
 Beton- en cementwarenindustrie
 Natuursteenbewerkingsbedrijven
 Overige minerale produktenindustrie
 Glasindustrie en -bewerkingsinrichtingen
- 33 BASIS METAALINDUSTRIE
 Ruwijzer- en staalindustrie
 Stalen buizenindustrie
 Draadtrekkerijen en koudwalserijen
 Non-ferro metaalindustrie
- 34 METAALPRODUKTENINDUSTRIE (EXCL. MACHINES EN TRANSPORTMIDDELEN)
 Gieterijen
 Grofsmederijen, stamp- en persbedrijven
 Schroeven-, massadraaiwerk-, veren- e.d. industrie
 Tank-, reservoir- en pijpleidingbouw
 Overige constructiewerkplaatsen
 Metalen meubelindustrie
 Metalen emballage-industrie
 Verwarmings- en kookapparatenindustrie (excl. elektr.)
 Overige metaalwarenindustrie
 Smederijen, oppervlaktebewerkingsbedrijven e.d.
- 35 MACHINE-INDUSTRIE
 Landbouwmachine-industrie
 Metaalbewerkingsmachine-industrie
 Fabrieken van machines en apparaten voor de voedingsmiddelen-,
 de chemische en verwante industrieën
 Hef- e.a. transportwerktuigenindustrie, fabrieken van machines voor
 de mijnbouw, de bouwnijverheid, de bouwmaterialen- en de
 metallurgische industrie
 Tandwielen-, lagers- e.a. drijfwerkelementenindustrie
 Fabrieken van machines en apparaten voor n.e.g. bepaalde industrieën
 Stoomketel- en krachtwerktuigenindustrie
 Kantoormachine-industrie
 Overige machine- en apparatenindustrie
- 36 ELEKTROTECHNISCHE INDUSTRIE
 Elektrische draad- en kabelindustrie
 Elektromotoren-, generatoren-, transformatoren-, schakel- en
 installatiemateriaalindustrie
 Overige elektrotechnische industrie

37 TRANSPORTMIDDELENINDUSTRIE

Auto-industrie en -assemblagebedrijven
Carrosserie-, aanhangwagen- en opleggerindustrie
Auto-onderdelenindustrie
Scheepsbouw- en scheepsreparatiebedrijven
Wagonbouw en spoorwegwerkplaatsen
Rijwiel- en motorrijwielindustrie
Vliegtuigbouw- en vliegtuigreparatiebedrijven
Overige transportmiddelenindustrie

38 INSTRUMENTEN- EN OPTISCHE INDUSTRIE

Medische instrumenten- en orthopedische artikelenindustrie
Meet- en regelapparaten- en overige instrumentenindustrie
Optische en fototechnische industrie
Klokken- en uurwerkindustrie

39 OVERIGE INDUSTRIE

Diamant-, goud- en zilververwerkende en sieradenindustrie
Muziekinstrumentenindustrie
Foto- en filmlaboratoria
Speelgoed- en sportartikelenindustrie
Sociale werkplaatsen
Be- en verwerkende industrie n.e.g.

OPENBARE NUTSBEDRIJVEN

40 OPENBARE NUTSBEDRIJVEN

Elektriciteitsbedrijven
Gasdistributiebedrijven
Waterleidingbedrijven

BOUWNIJVERHEID EN -INSTALLATIEBEDRIJVEN

51 BOUWNIJVERHEID

Burgerlijke en utiliteitsbouwbedrijven
Grond-, water- en wegenbouwkundige bedrijven
Schilders-, glazenmakers- en behangersbedrijven
Stukadoorsbedrijven
Overige afwerking van gebouwen

52 BOWINSTALLATIEBEDRIJVEN

Loodgieters-, fitters- en sanitair installatiebedrijven
Centrale verwarmings- en luchtbehandelingsinstallatiebedrijven,
isolatiebedrijven
Elektrotechnische installatiebedrijven (B. en U.-bouw)

HANDEL, HOTEL- EN RESTAURANTWEZEN, REPARATIEBEDRIJVEN VOOR GEBRUIKSGOEDEREN

61/62 GROOTHANDEL

Groothandel in akkerbouwprodukten, veevoeders, sierteeltprodukten, meststoffen
Groothandel in levende dieren (excl. pluimvee)
Groothandel in textielgrondstoffen en -halfabrikaten, huiden, leder, ruwe tropische produkten (excl. rubber)
Groothandel in ertsen, metalen, minerale olieprodukten, brandstoffen
Groothandel in chemicaliën, oliën, vetten, niet-tropische oliehoudende zaden e.a. oliehoudende grondstoffen, rubber
Groothandel in hout, vlakglas, sanitair en bouwmaterialen
Groothandel in machines en apparaten voor metaal- en houtbewerking, bouwnijverheid, grafische industrie, procesindustrie; landbouwmachines, intern transportmateriaal, kantoormachines
Groothandel in machines en apparaten voor warmte- en koeltechniek; motoren, pompen, appendages, elektrotechnische en elektronische instrumenten, meet- en regelapparatuur, externe transportmiddelen, overige machines en apparaten
Groothandel in verpakkingsmateriaal en vakbenodigdheden
Groothandel in meubelen, antiquiteiten, prenten e.d.
Groothandel in huishoudelijke artikelen, ijzer- en metaalwaren, automobiel-accessoires, verf, behangselpapier
Groothandel in textielwaren, schoeisel, lederwaren
Groothandel in plantaardige voedingsmiddelen, genotmiddelen, levensmiddelen algemeen assortiment
Groothandel in dierlijke voedingsmiddelen, margarine e.d.
Groothandel in farmaceutische, medische, cosmetische artikelen en reinigingsmiddelen
Groothandel in papier, boeken, kantoorbehoeften e.d.
Groothandel in optische, fotografische, sport-, recreatie- en juweliersartikelen, uurwerken, galanterieën, speelgoederen, n.e.g. goederen en goederen algemeen assortiment
Groothandel in schroot, oude materialen en afvalstoffen

63/64 TUSSENPERSONEN IN DE HANDEL

Differentiatie identiek aan klassen 61/62

65/66 DETAILHANDEL

Detailhandel in dierlijke voedingsmiddelen
Detailhandel in plantaardige voedingsmiddelen, genotmiddelen, levensmiddelen algemeen assortiment
Apotheken
Detailhandel in medische, parfumerie- en drogisterij-artikelen
Detailhandel in boven- en onderkleding, mode-artikelen
Detailhandel in kledingstoffen, kleinvakartikelen, textielgoederen algemeen assortiment
Detailhandel in schoeisel, lederwaren en reisartikelen
Detailhandel in woningtextielgoederen, vloerbedekking
Detailhandel in meubelen e.a. woninginrichtingartikelen
Detailhandel in ijzerwaren, verf, behangselpapier, glas- en aardewerk e.d., huishoudelijke artikelen algemeen assortiment
Detailhandel in auto's, rijwielen e.d.
Benzine service stations
Detailhandel in drukwerk, kantoor- en schoolbenodigdheden
Detailhandel in fotografische en optische artikelen, uurwerken, gouden en zilveren voorwerpen, bijouterieën
Detailhandel in bloemen, planten, tuinbenodigdheden, dieren en dierbenodigdheden
Detailhandel in brandstoffen (excl. motorbrandstoffen)
Detailhandel gespecialiseerd in overige artikelen
Warenhuizen, postorderbedrijven en overige algemene goederendetailhandel

- 67 HOTELS, RESTAURANTS, CAFE'S E.D.
 Maaltijden- en spijzenverstreckende bedrijven
 Drinkenverstreckende bedrijven
 Besloten consumptie-inrichtingen
 Hotels en pensions
 Vakantiecentra, jeugherbergen, kampeercentra e.d.
- 68 REPARATIEBEDRIJVEN VOOR GEBRUIKSGOEDEREN
 Schoen- e.a. lederwarenreparatiebedrijven
 Autoreparatiebedrijven
 Rijwiel- en motorrijwielreparatiebedrijven
 Uurwerkreparatiebedrijven
 Goud- en zilversmederijen (reparatiebedrijven)
 Reparatiebedrijven voor elektrische gebruiksgoederen
 Muziekinstrumentenreparatiebedrijven
 Reparatiebedrijven voor n.e.g. gebruiksgoederen
- TRANSPORT-, OPSLAG- EN COMMUNICATIEBEDRIJVEN
- 71 SPOORWEGEN
 Spoorwegen
- 72 WEGVERVOER
 Tram- en autobuslijndiensten e.d.
 Taxi- en toerwagenbedrijven
 Goederenwegvervoer
 Wegvervoer verwante bedrijven
- 73 ZEEVAART
 Grote vaart
 Kleine handelsvaart
 Zeevaart verwante bedrijven
- 74 BINNENVAART
 Binnenvaartbedrijven
 Binnenvaart verwante bedrijven
- 75 LUCHTVAART
 Luchtvaartbedrijven
 Luchtvaart verwante bedrijven
- 76 HULPBEDRIJVEN VAN HET VERVOER
 Reisbureaus
 Expeditieuren, cargadoors, bevrachters e.a. tussenpersonen
 Veem- en pakhuisbedrijven
- 77 COMMUNICATIEBEDRIJVEN
 Communicatiebedrijven

BANK- EN VERZEKERINGSWEZEN, ZAKELIJKE DIENSTVERLENING

81 BANKWEZEN

Centrale bank en algemene banken
Coöperatief georganiseerde banken, spaarbanken, girodiensten e.d.
Overige krediet- en financieringsinstellingen
Financiële hulpbedrijven

82 VERZEKERINGSWEZEN

Levensverzekeringsmaatschappijen, pensioenfondsen
Schade-, ziekte- en ongevallenverzekeringsbedrijven
(excl. sociale verzekeringsorganen)
Assurantietussenpersonen

83 EXPLOITATIE VAN EN HANDEL IN ONROERENDE GOEDEREN E.D.

Exploitatie van en handel in onroerende goederen
Makelaars in onroerende goederen e.d.

84 ZAKELIJKE DIENSTVERLENING

Rechtskundige diensten
Accountants-, boekhoudbureaus, belastingconsulenten
Computer servicediensten
Ingenieurs-, architecten- e.a. technische ontwerp- en adviesbureaus
Reklame- en advertentiebureaus
Economische adviesbureaus
Persbureaus, nieuwsbureaus
Uitzendbedrijven van arbeidskrachten
Overige zakelijke dienstverlening

85 VERHUUR VAN MACHINES E.A. ROERENDE GOEDEREN

Autoverhuurbedrijven (zonder chauffeur)
Machineverhuurbedrijven (zonder bedienend personeel)
Verhuurbedrijven van gebruiksgoederen
Verhuurbedrijven van overige roerende goederen

OVERIGE DIENSTVERLENING

90 OPENBAAR BESTUUR, DEFENSIE EN WETTELIJKE SOCIALE VERZEKERING

Algemene overheidsadministraties
Ambassades, consulaten en internationale gemeenschapsorganen
Rechterlijke organisatie, gevangeniswezen
Politie e.d.
Brandweer
Land-, zee- en luchtmacht
Wettelijke sociale verzekeringsorganen, ziekenfondsen

91 RELIGIEUZE ORGANISATIES E.D.

Religieuze organisaties e.d.

- 92 ONDERWIJS
- Kleuteronderwijs
  - Basisonderwijs
  - Buitengewoon onderwijs
  - Algemeen voortgezet onderwijs
  - Lager en middelbaar beroepsonderwijs
  - Hoger beroepsonderwijs
  - Wetenschappelijk en gelijkwaardig onderwijs
  - Vormingswerk voor jeugdigen
  - Overig onderwijs
- 93 GEZONDHEIDS- EN VETERINAIRE DIENSTEN
- Algemene en gespecialiseerde ziekenhuizen (excl. psychiatrische)
  - Psychiatrische inrichtingen en bijzondere psychiatrische klinieken e.d. (excl. verpleeghuizen)
  - Zwakzinnigeninrichtingen (excl. gezinsvervangende tehuizen)
  - Verpleeghuizen
  - Artsenpraktijken
  - Tandartsenpraktijken en tandheelkundige (poli)klinieken e.d.
  - Vroedvrouwenpraktijken, zelfstandige verpleegkundigen e.d.
  - Overige medische dienstverlenende instellingen
  - Veterinaire diensten
- 94 MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING
- Bejaardentehuizen e.d. (excl. voor psych. gestoorde bejaarden)
  - Kindertehuizen, sociale tehuizen e.d. (voor niet-gehandicapt)
  - Tehuizen en dagverblijven voor gehandicapt (geen school)
  - Sociaal-medische, -psychologische en -pedagogische diensten e.d.
  - Maatschappelijke organisaties
  - Gezinsverzorgings- en bejaardenhulpinstellingen
  - Gezinsvoorlichtings- en overige gezinsdiensten
- 95 SOCIAAL-CULTURELE EN CULTURELE INSTELLINGEN
- Wijk-, buurt- en dorpswerk
  - Jeugdwerk
  - Vormings- en ontwikkelingswerk (buiten schoolverband)
  - Bibliotheken, musea en cultuurbehoud
  - Radio en televisie
  - Filmwezen
  - Schouwburgen, concertgebouwen e.d.
  - Gezelschappen en zelfstandige kunstenaars
  - Sociaal-culturele en culturele overkoepelende, samenwerkings- en adviesorganen
- 96 SPORT EN RECREATIE
- Sport
  - Recreatie
  - Overkoepelende, samenwerkings- en adviesorganen op sport- en recreatiegebied
- 97 BEDRIJFS- EN WERKNEMERSORGANISATIES, RESEARCHINSTELLINGEN, OVERIGE SOCIALE ORGANISATIES
- Publiekrechtelijke bedrijfsorganen
  - Werkgevers- en ondernemersorganisaties
  - Werknemersorganisaties
  - Beroepsorganisaties
  - Research- e.d. wetenschappelijke instellingen
  - Overige sociale organisaties

98 OVERIGE DIENSTVERLENENDE BEDRIJVEN

Reinigings- en ontsmettingsbedrijven
Schoonmaakbedrijven
Wasserijen, chemische reiniging en ververijen e.d.
Kappersbedrijven en schoonheidsinstituten
Foto-ateliers
Overige persoonlijke dienstverlening

99 PARTICULIERE HUISHOUDENS MET PERSONEEL IN LOONDIENST

Particuliere huishoudens met personeel in loondienst

BIJLAGE 2

Vragenlijst voor enkelvoudige diensten

1

MONITORING VAN BEDRIJFSGEZONDHEIDSZORG

DE ONTWIKKELING VAN BEDRIJFSGEZONDHEIDSZORG 1991 - 1992

Augustus 1992

**WILT U DE VRAGENLIJST NA INVULLING RETOURNEREN IN
BIJGEVOEGDE ANTWOORDENVELOP?**

Indien adressering onjuist s.v.p corrigeren op dit etiket

IS HET JUISTE ADRES AANGESCHREVEN?

We hebben ernaar gestreefd van de BGD'en in concern-verband, alleen de hoofdvestigingen aan te schrijven en deze de gegevens te vragen van het gehele concern en de gehele BGD, inbegrepen alle dependances of (neven-)lokaties van de eigen bedrijfsgezondheidsdienst. Op grond van de gegevens uit het adressenboek van het Directoraat-Generaal van de Arbeid en het geneeskundig adressenboek menen wij dat er bij uw BGD sprake is van de hieronder genoemde vestigingen/lokaties.

0 Wilt u de volgende controles uitvoeren?

- indien wij de verkeerde lokatie hebben aangeschreven, wilt u dit formulier dan retourneren in de antwoordenvolop met vermelding van de vestiging waar men wel over de gevraagde gegevens beschikt?
- indien hieronder lokaties vermeld zijn waarover u geen gegevens kunt leveren, wilt u die lokaties dan aankruisen?
- indien er lokaties bestaan, die ten onrechte niet vermeld zijn en waarover u wel gegevens levert, wilt u die dan toevoegen?

Vestiging/lokatie van de BGD	Uw gegevens hebben betrekking op de deze lokaties (Svp. aankruisen, indien dit het geval is)		Heeft deze lokatie een eigen rechtspersoonlijkheid? (peildatum 1/1/92)	
	ja ( )	nee ( )	ja ( )	nee ( )
1	( )	( )	( )	( )
2	( )	( )	( )	( )
3	( )	( )	( )	( )
4	( )	( )	( )	( )
5	( )	( )	( )	( )
6	( )	( )	( )	( )
7	( )	( )	( )	( )
8	( )	( )	( )	( )
9	( )	( )	( )	( )

De gegevens hebben ook betrekking op de volgende BGD-lokaties:

Naam	Adres	Postcode	Plaats	Telefoon
1				
2				
3				

TOENAME OF AFNAME VAN DE OMVANG VAN DE VERZORGDE POPULATIE

- 1 Graag zouden wij inzicht krijgen in de groei van de door uw verzorgde populatie werknemers gedurende de periode 1-1-1991 tot 1-1-1992 (inclusief de door u verzorgde werknemers van andere bedrijven).

AANTAL WERKNEMERS
1/1/92

AANTAL WERKNEMERS
1/1/91

_____

_____

AARD EN OMVANG VAN DE VERZORGDE POPULATIE

Wilt u de verzorgde lokaties en vestigingen, en eventueel andere door uw verzorgde bedrijven apart vermelden. Als peildatum geldt: 1-1-1992.

Voor het coderen van de aard van het verzorgde bedrijf is de SBI-code*, op 2-cijferig niveau, van het CBS toegevoegd. Als hulpmiddel voor het toekennen van de juiste code vindt u hierbij een lijst met voorbeelden van bedrijven die onder de betreffende code vallen. Verder willen wij u nog de volgende toelichting geven:

- Indien de bedrijfsgezondheidszorg voor werknemers van vestigingen van het bedrijf is uitbesteed aan een niet tot het concern behorende BGD (bijv. een gezamenlijke BGD) dienen de betreffende werknemers niet meegeteld te worden bij de omvang van de verzorgde populatie.
- Indien u geen geschikte code kunt toekennen, wilt u dan een korte beschrijving van het bedrijf geven (*bijvoorbeeld: Staatsbosbeheer; is dit bosbouw of overheid, dus code 02 of 90?*)
- Wilt u in de laatste kolom aangeven of het een nieuwe populatie werknemers betreft. Nieuw wil in dit geval zeggen: aangesloten in de periode 1/1/91 t/m 31/12/91.
- U hoeft de naam van het bedrijf niet te vermelden, het mag wel.

---

* Standaard Bedrijfs-Indeling van het CBS.

2 Gebruikte u de SBI-codes reeds in de administratie van uw BGD?

- ( ) ja
( ) nee

3. De gevraagde gegevens over het bedrijf en de werknemers kunnen hieronder worden ingevuld. De peildatum is 1-1-1992.

- Indien het eenvoudiger is de gevraagde gegevens op andere wijze aan te leveren, is dat uiteraard ook mogelijk (bijv. in de vorm van een kopie uit het jaarverslag of een computer-output met aanvullingen; ook in dat geval SBI-codes vermelden). Van belang is dat we de gegevens aangeleverd krijgen conform onderstaande tabel.

BEDRIJF, VESTIGING INSTELLING (naam is niet nodig, mag wel)	AARD BEDRIJF (twee-cijfer SBI-code)	AANTAL WERKNEMERS (part-timer = 1 werknemer)	NIEUWE AANSLUITING (1/1/91 - 31/12/92) (indien ja, s.v.p. aankruisen)
1	____	____	☐
2	____	____	☐
3	____	____	☐
4	____	____	☐
5	____	____	☐
6	____	____	☐
7	____	____	☐
8	____	____	☐
9	____	____	☐
10	____	____	☐
11	____	____	☐
12	____	____	☐
13	____	____	☐
14	____	____	☐
15	____	____	☐

PERSONEELSBESTAND

4 Wat is de personeelsomvang van uw dienst?

Bij onderstaand personeelscategorieën 2 tot en met 7 gaat het om de personen die ongeacht hun opleiding, als zodanig werkzaam zijn.

CATEGORIE PERSONEEL	AANTAL PERSONEELSLEDEN		AANTAL FORMATIEPLAATSEN	
	op 1/1/92		(1 formatieplaats=100% aanstelling) op 1/1/92 op 1/1/91	
1 Artsen:				
- totaal artsen	_____	_____, ____	_____, ____	
waarvan:				
- geregistreeerde BA'en	_____	_____, ____	_____, ____	
- geregistreeerde VG'en	_____	_____, ____	_____, ____	
2 Arbeidshygiënisten	_____	_____, ____	_____, ____	
3 Bedrijfsverpleegkundigen	_____	_____, ____	_____, ____	
4 Arbeids-/organisatiedeskundigen: (bijv. A. en O.-psychologen/socio- logen, bedrijfskundigen)	_____	_____, ____	_____, ____	
5 Ergonomen	_____	_____, ____	_____, ____	
6 Veiligheidskundigen	_____	_____, ____	_____, ____	
7 BGZ-ondersteunende functionarissen:				
- laboratorium personeel	_____	_____, ____	_____, ____	
- audiometristen	_____	_____, ____	_____, ____	
- doktersassistenten	_____	_____, ____	_____, ____	
- overig	_____	_____, ____	_____, ____	
8 Rest (administratie, kantine etc.)	_____	_____, ____	_____, ____	

BIJLAGE 3

Vragenlijst voor gezamenlijke diensten

Deze vragenlijst dient als voorbeeld van de vragenlijsten, die naar de gezamenlijke diensten, afdelingen BGZ en de groep "overige" BGD'en zijn gestuurd. Binnen deze drie groepen verschillen de toelichtingen op de vragen, maar de vragen zelf niet.

MONITORING VAN BEDRIJFSGEZONDHEIDSZORG

DE ONTWIKKELING VAN BEDRIJFSGEZONDHEIDSZORG 1991 - 1992

Augustus 1992

**WILT U DE VRAGENLIJST NA INVULLING RETOURNEREN IN
BIJGEVOEGDE ANTWOORDENVELOP?**

Indien adressering onjuist s.v.p. corrigeren op dit etiket

TOENAME OF AFNAME VAN DE OMVANG VAN DE VERZORGDE POPULATIE

1 Graag zouden wij inzicht krijgen in de groei van de door uw verzorgde populatie werknemers gedurende de periode 1-1-1991 tot 1-1-1992 (werknemers die verzorgd worden krachtens een eventueel collectief contract meetellen onder "totale populatie" en zo mogelijk specificeren onder "collectieve contractanten").

	AANTAL WERKNEMERS 1/1/92	AANTAL WERKNEMERS 1/1/91
Totale populatie (incl. (collectieve contractanten)	_____	_____
contractanten:		
1 Bouw	_____	_____
2 Wegvervoer	_____	_____
3 Timmerfabrieken/houtw.	_____	_____
4	_____	_____
5	_____	_____

AARD EN OMVANG VAN DE VERZORGDE POPULATIE

De volgende vraag heeft betrekking op bedrijven, die niet krachtens een collectief contract worden verzorgd. Wilt u van deze bedrijven opgeven: de SBI-code* en het aantal werknemers. Als peildatum geldt: 1-1-1992.

Voor het coderen van de aard van de verzorgde bedrijven is de SBI-code, op 2-cijferig niveau, van het CBS toegevoegd. Als hulpmiddel voor het toekennen van de juiste code vindt u hierbij een lijst met voorbeelden van bedrijven die onder de betreffende code vallen. Verder willen wij u nog de volgende toelichting geven:

- Indien u geen geschikte code kunt toekennen, wilt u dan een korte beschrijving van het bedrijf geven (*bijvoorbeeld: Staatsbosbeheer; is dit bosbouw of overheid, dus code 02 of 90?*)
- Wilt u in de laatste kolom aangeven of het een nieuwe aansluiting betreft. Nieuw wil in dit geval zeggen: aangesloten in de periode 1/1/91 tot 1/1/92.
- U hoeft de naam van het bedrijf niet te vermelden, het mag wel.

2 Gebruikte u de SBI-codes reeds in de administratie van uw BGD?

- ja
- nee

3. De gevraagde gegevens over het bedrijf en de werknemers kunnen op de volgende pagina's worden ingevuld. De peildatum is 1-1-1992.

- Indien het eenvoudiger is de gevraagde gegevens op andere wijze aan te leveren, is dat uiteraard ook mogelijk (bijv. in de vorm van een kopie uit het jaarverslag of een computer-output met aanvullingen; ook in dat geval SBI-codes vermelden). Van belang is dat we de gegevens aangeleverd krijgen conform het voorbeeld van de hier bijgevoegde invulformulieren.

---

* Standaard Bedrijfs-Indeling van het CBS.

BEDRIJF, VESTIGING INSTELLING (naam is niet nodig, mag wel)	AARD BEDRIJF (twee-cijfer SBI-code)	AANTAL WERKNEMERS (part-timer = 1 werknemer)	indien NIEUWE AANSLUITING tussen 1/1/91 en 31/12/92, s.v.p. aankruisen
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31			
32			
33			
34			
35			

BEDRIJF, VESTIGING INSTELLING (naam is niet nodig, mag wel)	AARD BEDRIJF (twee-cijfer SBI-code)	AANTAL WERKNEMERS (part-timer = 1 werknemer)	indien NIEUWE AANSLUITING tussen 1/1/91 en 31/12/92, s.v.p. aankruisen
36			
37			
38			
39			
40			
41			
42			
43			
44			
45			
46			
47			
48			
49			
50			
51			
52			
53			
54			
55			
56			
57			
58			
59			
60			
61			
62			
63			
64			
65			
66			
67			
68			
69			
70			

BEDRIJF, VESTIGING INSTELLING (naam is niet nodig, mag wel)	AARD BEDRIJF (twee-cijfer SBI-code)	AANTAL WERKNEMERS (part-timer = 1 werknemer)	indien NIEUWE AANSLUITING tussen 1/1/91 en 31/12/92, s.v.p. aankruisen
71	___	_____	___
72	___	_____	___
73	___	_____	___
74	___	_____	___
75	___	_____	___
76	___	_____	___
77	___	_____	___
78	___	_____	___
79	___	_____	___
80	___	_____	___
81	___	_____	___
82	___	_____	___
83	___	_____	___
84	___	_____	___
85	___	_____	___
86	___	_____	___
87	___	_____	___
88	___	_____	___
89	___	_____	___
90	___	_____	___
91	___	_____	___
92	___	_____	___
93	___	_____	___
94	___	_____	___
95	___	_____	___
96	___	_____	___
97	___	_____	___
98	___	_____	___
99	___	_____	___

PERSONEELSBESTAND

4 Wat is de personeelsomvang van uw dienst?

Bij onderstaand personeelscategorieën 2 tot en met 7 gaat het om de personen die, ongeacht hun opleiding, als zodanig werkzaam zijn.

CATEGORIE PERSONEEL	AANTAL PERSONEELSLEDEN	AANTAL FORMATIEPLAATSEN (1 formatieplaats=100% aanstelling)	
	op 1/1/92	op 1/1/92	op 1/1/91
1 Artsen:			
- totaal artsen	____	____, ____	____, ____
waarvan:			
- geregistreeerde BA'en	____	____, ____	____, ____
- geregistreeerde VG'en	____	____, ____	____, ____
2 Arbeidshygiënisten	____	____, ____	____, ____
3 Bedrijfsverpleegkundigen	____	____, ____	____, ____
4 Arbeids-/organisatiedeskundigen: (bijv. A. en O.-psychologen/socio- logen, bedrijfskundigen)	____	____, ____	____, ____
5 Ergonomen	____	____, ____	____, ____
6 Veiligheidskundigen	____	____, ____	____, ____
7 BGZ-ondersteunende functionarissen:			
- laboratorium personeel	____	____, ____	____, ____
- audiometristen	____	____, ____	____, ____
- doktersassistenten	____	____, ____	____, ____
- overig	____	____, ____	____, ____
8 Rest (administratie, kantine etc.)	____	____, ____	____, ____

BIJLAGE 4

Nadere beschouwing van de respons en de extrapolatiemogelijkheden

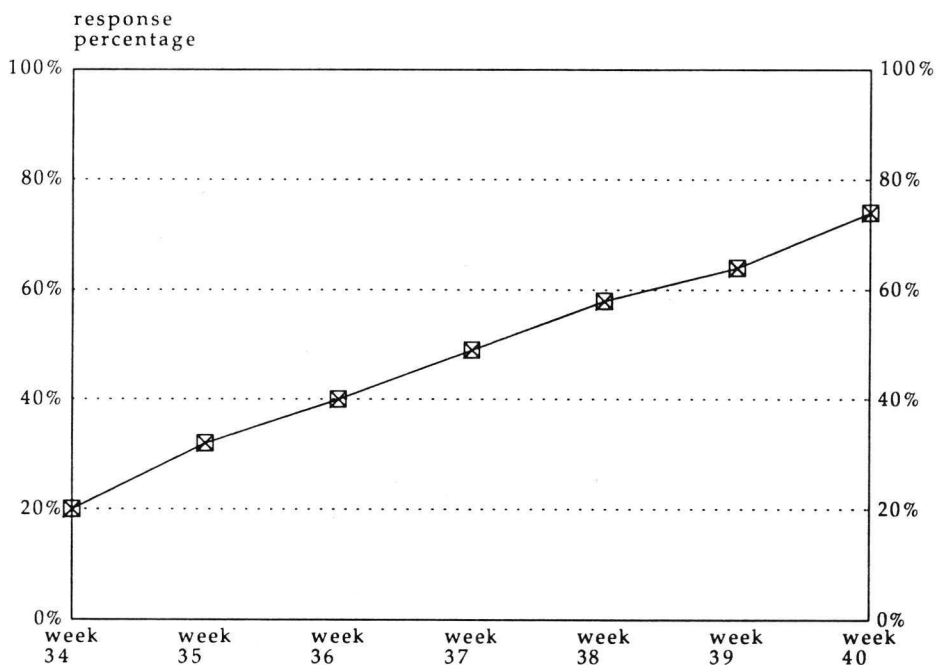

NADERE BESCHOUWING VAN DE RESPONS EN DE EXTRAPOLATIEMOGELIJKHEDEN

In figuur 1 is de respons weergegeven uitgezet tegen de duur van de inzendtermijn. In de weken 36 en 38 zijn respectievelijk een herinneringsbrief en een aankondiging van de verlengde inzendtermijn verzonden.

Figuur 1 Verloop van het cumulatieve responspercentage afgezet tegen de duur van de inzendtermijn.

Figuur 1 laat een steeds toenemende respons zien, waarin geen duidelijk plateau optreedt. Dit wijst erop dat een langere responsperiode zeer waarschijnlijk tot een hogere respons

zou hebben geleid. In Tabel 1 is de respons verder uitgesplitst naar type BGD. Tabel 1 laat zien dat met name de afdelingen BGZ van basisgezondheidsdiensten in de laatste weken nog een aanzienlijke toename van de respons te zien gaven.

Tabel 1 Percentage aangeschreven BGD'en dat de vragenlijst terugzond, uitgesplitst naar week van terugzending en type BGD

Type BGD	Respons (cumulatief %)						
	week 34	week 35	week 36 *)	week 37	week 38 **)	week 39	week 40
Enkelvoudige (n=81)	25%	38%	47%	57%	63%	68%	73% (59x)
Afdeling BGZ (n=50)	18%	28%	32%	36%	44%	54%	68% (34x)
Gezamenlijke (n=40)	18%	30%	43%	53%	68%	73%	90% (36x)
Overige (n=11)	9%	9%	18%	36%	45%	45%	45% (5x)
Totaal (n=182)	20%	32%	40%	49%	58%	64%	74% (134x)

*) Herinneringsbrief

***) Aankondiging verlengde inzendtermijn

Wat betreft de mogelijkheden voor extrapolatie van de resultaten naar alle BGD'en, kan nog het volgende opgemerkt worden.

Onder de enkelvoudige diensten die geen vragenlijst hebben geretourneerd, bevinden zich ook vier (zeer) grote diensten. Daardoor is het niet goed mogelijk de gegevens van de 59 diensten die wel gereageerd hebben te extrapoleren naar alle enkelvoudige diensten. De resultaten van deze 59 diensten worden hier verder wel als representatief beschouwd voor 77 van de 81 enkelvoudige diensten (alle enkelvoudige diensten min de vier grote BGD'en). Om te grote onnauwkeurigheid te voorkomen is telefonisch bij de vier grote diensten het aantal verzorgde werknemers nagevraagd. Van alle vier zijn alsnog globale gegevens verkregen over het totaal aantal verzorgde werknemers.

Bij de afdelingen BGZ bleek dat één van de invullers van een vragenlijst beschikte over gegevens van twee verschillende afdelingen BGZ en deze daarom had gecombineerd in één vragenlijst. Voor de respons is deze dienst twee keer meegeteld. In de verdere analyses is deze BGD echter als één BGD meegenomen. Extrapolatie vanuit de deelnemende afdelingen BGZ naar alle afdelingen BGZ is waarschijnlijk goed mogelijk, omdat de afdelingen BGZ onderling een vrij grote gelijkensis vertonen in de aard van de

verzorgde populaties. Bij de gezamenlijke diensten is de respons voldoende hoog (90%) om de resultaten te kunnen generaliseren naar alle gezamenlijke diensten.

Onder de deelnemers bij de "overige diensten" bevindt zich ook de stichting STIGAS. Deze stichting levert arbozorg aan de agrarische sector en is wat betreft de dienstverleningsorganisatie nog sterk in opbouw. Het aantal verzorgde agrariërs (werknemers en zelfstandigen/meewerkende gezinsleden) bedraagt ongeveer 250.000. Bij extrapolaties zal deze Stichting apart behandeld dienen te worden. De gegevens van de overige vier deelnemende BGD'en, worden gebruikt voor de extrapolaties naar alle tien BGD'en in deze groep.

Al met al mag aangenomen worden dat de verzamelde gegevens, na vermenigvuldiging met een correctiefactor voor de niet-deelnemende BGD'en en na toevoeging van de telefonisch verkregen gegevens van vier grote enkelvoudige diensten, een vrij nauwkeurige indruk zullen geven van de omvang van de totale verzorgde populatie werknemers op één januari 1992 resp. het aantal werknemers dat in de loop van 1991 voor het eerst bereikt werd. De correctiefactor bedraagt 77/59 voor de enkelvoudige diensten, 50/33 voor de afdelingen BGZ van basisgezondheidsdiensten, 40/36 voor de gezamenlijke BGD'en en 10/4 voor de groep overige BGD'en (exclusief STIGAS).

Knelpunten bij de aanlevering van de gevraagde gegevens.

Uit de ingevulde vragenlijsten blijkt dat het aanleveren van de gevraagde gegevens regelmatig problemen opleverde. Aangezien deze problemen voor eventuele vervolgingen van belang zijn, wordt daar nu nader op ingegaan.

Vaak zijn onvolledige gegevens verstrekt of gegevens die nog een aanzienlijke bewerking moesten ondergaan. Ook is met enige tientallen BGD'en nader contact opgenomen, om aanvullende gegevens op te vragen. De belangrijkste knelpunten zijn de volgende:

- verschillende BGD'en hebben de bedrijven die onder een collectief contract vielen, niet uit het overzicht van alle verzorgde bedrijven (vaak een computer uitdraai) verwijderd. Aangezien dit tot dubbeltellingen zou leiden zijn deze gegevens gecorrigeerd. Het gaat dan bijvoorbeeld om een BGD die bij vraag 3 in totaal 9500 werknemers opgeeft bij bedrijven die onder bedrijfsklasse 51 (bouwnijverheid) vallen, terwijl bij de vraag naar het aantal werknemers dat onder het collectief contract van de bouw valt ook 9500 werknemers worden vermeld. Het aantal werknemers dat in de bedrijfsklasse 51 valt is in dit geval met 9500 gecorrigeerd;
- de SBI-code blijkt op vrij geringe schaal gebruikt te worden. De vraag of men de SBI-code in de eigen administratie gebruikt is door 95 van de 134 BGD'en (71%) met nee beantwoord. Een groep van 16 BGD'en (13%) heeft deze vraag niet beantwoord. De 22 BGD'en (16%) die de SBI code al wel gebruikten zaten voornamelijk in de groep gezamenlijke BGD'en.

Dit betekent dat het aanleveren van SBI-codes, in geval er vele tientallen bedrijven worden verzorgd, een tijdrovend karwei is. Bovendien zal de kwaliteit van de verstrekte codes niet optimaal zijn. In dit onderzoek hebben wij aangenomen dat op het "grove" niveau van bedrijfstukken, weinig fouten zullen zijn gemaakt bij de indeling van bedrijven;

- regelmatig beschikte de dienst niet over de gevraagde gegevens van bedrijven die als zogenaamde contractanten worden beschouwd. Deze bedrijven (contractanten) huren op ad hoc basis functionarissen in voor verrichten van specifieke activiteiten, bijvoorbeeld voor het verrichten van aanstellingskeuringen. Dit in tegenstelling tot bij de BGD aangesloten bedrijven die een contract hebben voor het leveren van een meer of minder omvangrijk pakket zorg tegen een bepaald tarief per werknemer gedurende een bepaalde aangesloten periode. Sommige diensten registreren van contractanten niet de SBI-code en ook niet om hoeveel werknemers het gaat. Deze gegevens ontbreken dus ook in de analyses. Dit betekent dat de uitkomsten een onderschatting geven van het aantal werknemers dat op enigerlei wijze (bijvoorbeeld alleen door middel van aanstellingskeuringen) bereikt wordt;

- een grote gezamenlijke BGD gaf, bij navraag van ontbrekende gegevens, te kennen dat zij er ook niet meer naar streefde de omvang van alle bedrijven op centraal niveau bij te houden. Dat hing samen met de overgang naar een nieuwe wijze van kostenberekening, nl. een budgetsysteem afgestemd op wensen van de klant in plaats van omslagsysteem over werknemers met vast pakket zorg. Deze ontwikkeling doet zich juist bij de grote bedrijven voor. De omvang van de populatie is dan voor de kostenberekening niet van belang. Bij uitbreiding van dit systeem zal de omvang van de verzorgde populatie niet meer eenvoudig op centraal niveau vastgesteld kunnen worden. Eerst zullen dan de betreffende BGZ-teams binnen de BGD geraadpleegd moeten worden. Indien deze ontwikkeling zich ook bij andere BGD'en op grotere schaal gaat voordoen, is het na verloop van tijd niet meer mogelijk, om op relatief eenvoudige wijze, via BGD'en, te monitoren hoeveel werknemers in de verschillende bedrijfstakken/-klassen bereikt worden;
- bij de opgave van de personeelsformatie van de BGD doet zich een vergelijkbaar probleem voor. Soms blijken enkelvoudige diensten bepaalde disciplines in te huren van andere afdelingen. Het gaat daarbij in het bijzonder om veiligheidsdeskundigen en a. en o.-functionarissen. Soms ook wordt de gewenste deskundigheid van externe instanties ingehuurd. De ingehuurde functionarissen zijn echter niet opgenomen in de personeelsformatie en is het ook niet goed mogelijk aan te geven om hoeveel formatieplaatsen het gaat. (Voorzover kan worden nagegaan is de omvang van het ad hoc inhuren van deskundigen door de bedrijfsgezondheidsdiensten in dit onderzoek gering);
- tot slot heeft een enkele BGD ook expliciet gewezen op het ontbreken van duidelijke omschrijvingen of definities van de verschillende functionarissen. Ook heeft een BGD opgemerkt dat het onjuist is het bedrijfsmaatschappelijk werk niet als aparte categorie te onderscheiden. Verder zijn directieleden, voor zover zij geen taken uitvoeren die op directe dienstverlening zijn gericht, ingedeeld in de groep "rest".

BIJLAGE 5

**De door de deelnemende bedrijfsgezondheids-
diensten verzorgde werknemers per 1-1-1992 en
de nieuw aangesloten werknemers in 1991,
uitgesplitst naar bedrijfsklasse**

Bijlage 5 Het aantal verzorgde werknemers per 1-1-1992 en het aantal, in 1991, nieuw aangesloten werknemers, uitgesplitst naar bedrijfsklasse.

BEDRIJFSTAK	Aantal verzorgde werknemers	
	Totaal per 1-1-1992	Nieuw in 1991
LANDBOUW EN VISSERIJ		
01 Land- en tuinbouw	253.913	26
02 Bosbouw	651	12
03 Visserij	104	-
Klasse onbekend	118	
DELFSTOFFENWINNING		
11 Kolenmijnbouw	-	-
12 Aardolie- en aardgaswinning en -exploitatie	1644	-
19 Overige delfstoffenwinning	387	-
INDUSTRIE		
20/21 Voedings- en genotmiddelenindustrie	58.608	1.420
22 Textielindustrie	7.887	119
23 Kledingindustrie	382	-
24 Leder, schoen- e.a. lederwarenindustrie (excl. kleding)	593	-
25 Hout- en meubelindustrie (excl. metalen meubelen)	7.444	974
26 Papier- en papierwarenindustrie	18.221	440
27 Grafische industrie, uitgeverijen	25.575	1.139
28 Aardolie-industrie	9.634	196
29 Chemische industrie	70.020	2.722
30 Kunstmatige en synthetische garen- en vezelindustrie	5.967	-
31 Rubber- en kunststofverwerkende industrie	9.003	507
32 Bouwmaterialen-, aardewerk- en glasindustrie	13.564	726
33 Basis metaalindustrie	25.725	357
34 Metaalproductenindustrie (excl. machines en transportmiddelen)	45.627	1.194
35 Machine-industrie	30.213	1.169
36 Elektrotechnische industrie	10.916	922
37 Transportmiddelenindustrie	33.416	407
38 Instrumenten- en optische industrie	6.149	-
39 Overige industrie	46.104	3.003
OVERIGE NUTSBEDRIJVEN		
40 Openbare nutsbedrijven	34.241	501
BOUWNIJVERHEID EN -INSTALLATIEBEDRIJVEN		
51 Bouwnijverheid	16.440	2.744
52 Bouwinstallatiebedrijven	6.131	1.235
Klasse onbekend	23	
HANDEL, HOTEL- EN RESTAURANTWEZEN, REPARATIEBEDRIJVEN VOOR GEBRUIKSGOEDEREN		
61/62 Groothandel	16.493	1.554
63/64 Tussenpersonen in de handel	1.230	8
65/66 Detailhandel	12.391	1.199
67 Hotels, restaurants, cafés e.d.	4.266	2.631
68 Reparatiebedrijven voor gebruiksgoederen	1.073	19
Klasse onbekend	11	

TRANSPORT-, OPSLAG- EN COMMUNICATIEBEDRIJVEN		
71 Spoorwegen	-	-
72 Wegvervoer	19.926	1.148
73 Zeevaart	5.199	64
74 Binnenvaart	30	-
75 Luchtvaart	22.164	120
76 Hulpbedrijven van het vervoer	3.592	355
77 Communicatiebedrijven	788	-
BANK- EN VERZEKERINGSWEZEN, ZAKELIJKE DIENSTVERLENING		
81 Bankwezen	100.018	650
82 Verzekeringswezen	23.778	2.300
83 Exploitatie van en handel in onroerende goederen e.d.	7.233	1.653
84 Zakelijke dienstverlening	27.877	2.846
85 Verhuur van machines e.a. roerende goederen Klasse onbekend	498	-
	1.506	
OVERIGE DIENSTVERLENING		
90 Openbaar bestuur, defensie en wettelijk sociale verzekering	246.796	4.043
91 Religieuze organisaties	-	-
92 Onderwijs	115.432	6.204
93 Gezondheids- en veterinaire diensten	201.889	22.382
94 Maatschappelijke dienstverlening	22.370	2.558
95 Sociaal-culturele en culturele instellingen	10.804	285
96 Sport en recreatie	3.883	95
97 Bedrijfs- en werknemersorganisaties, researchinstellingen, overige sociale organisaties	18.512	694
98 Overige dienstverlenende bedrijven	10.775	912
99 Particuliere huishoudens met personeel in loondienst	48	-
ONBEKEND	5.291	995

Reprografie: NIPG-TNO
Projectnummer: 5446